Digte og Sange

Förord till den elektroniska utgåvan

Dette originalverk av **Bjørnstjerne Bjørnson** (1832-1910) er digitalisert av **Universitetet i Oslo** og anpasset til Projekt Runeberg i november 2014 av Ralph E.

DIGTE OG SANGE

AF

BJØRNSTJERNE BJØRNSON.

KØBENHAVN.

FORLAGT AF DUN GYLDENDALSKK BOGHANDEL (F. HEGEL).

T1IIBI.K» ROGTRYKKKUI.

1870.For at forebygge mulig misforståelse mærkes: bortkasteisen af j efter g og k foran de tre biede selvlyd c, æ og o er naturlige» — ligesom i svensk — således at forstå, at j fremdeles blir at udtale på norsk. Anførte sprogrigtige skrivemåde er vedtagen, for at den kan blive ens i de tre sprog, norsk, svensk og dansk.

At bortkaste denne j er for resten ikke andet end i alle samhørende tilfælde at gennemføre en regel, soin alt længe har været fulgt i halvdelen af dem. En bogstavering som gennem, begære, gore, kær, hore, skære, skon - uden j — kræves nemlig af en skrivebrug som gift, forgylle, kiste, kylling, ske. skilling, skyris, — uden j. Når videre nogle (Ver udelades i en del ord efter n (som finne, kenne, brænne), da sker det, fordi disse d'er er snyltegæster, som har trængt sig ind i et selskab, hvor de ikke har mer at gore end de, som for var hjemme iordene alrf, hand, kan</, deild; men som for over 100 Ar siden har måttet gore sig usynlige.

Men konsekvent har jeg endnu ikke vovet at være; vi får atter vænnes til det rigtige efter hvert, og lide på, at det ene drager dot andet med. Man har sagt, at aviserne her skulde gå foran, men det tor de færreste af dem gore for sine kære abonnenters skyld; vi andre får da begynne.

Kristiania i april 1870.

B. ß.I Nll OL I).

Side.

Synnøves sang.

{Af -Synnøve Solltakken).

Nu tak for alt, ifra vi var små og legte sammen i skog og lage'. Jeg tænkte, legen den skulde gå oppi de grånende dage.

Jeg tænkte, legen den skulde gå ud fra de lovede, lyse birke did frem, hvor Solbakkehuse stå, og til den rødmalte kirke.

Jeg sad og vented såmangen kvæld og så did bort under granebejen; men skygge gjorde det mørke fjæld, og du, du fant ikke vejen.

Jeg sad og vented ng tænkte tidt: naar dagen lider, han vejen vover. Og lyset sluktes og brænte lidt, og dagen kom og gik over.

iDet stakkers øjet er blevet vant, det kan så sent med at vende synet; det kenner slet ingen anden kant og brænner sårt under brynet.

De nævner sted, hvor jeg trost kan få; det er i kirken bag Fagerliden; men bed mig ikke om did at gå; — han sidder lige ved siden.

— Men godt, så ved jeg dog, hvem det var, som lagde gårdene mod hverandre og vej for synet i skogen skar og gav det lov til at vandre.

Men godt, så ved jeg dog, hvem det var, som satte stoler til kirkebor'et og gjorde, at de går par om par fremover lige mod koret.

Haren og ræven.

(At Svnnovo Solbakken).

Og ræven lå under birkerod bortved lynget.

Og haren hopped på lette fod over lynget.Det er vel noget til solskinsdag! det glitrer for, og det glitrer bag over lynget.

Og ræven lo under birkerod bortved lynget.

Og haren hopped i vilde mod over lynget.

Jeg er så glad over alle ting! hu — hej, gar du slige svære spring over lynget?

Og ræven vented bag birkerod bortved lynget.

Og haren tumled ham midt iinod over lynget.

Men Gud forbarme sig, er du der! — — — Ä, kære, hvor tør du danse her over lynget?

Nils Finn.

(At Halte-Hiilcja).

Og vetli Nils Finn skuldi ut at gå; hann fek inki ski'i til at hanga på.

— »Dat var ilt!« sa' d'uppimdir.

Og vetli Nils Finn setti fotin i snjo: »dit ovstygga troll, vil du lat' mig i ro!

— «Ili—ho—ha!« sa' d'uppimdir.

3Nils Finn slo med stavin i snjo, so han fauk: »sag du trollskapin, du, kor forsett lian rauk?«

— »Hit—li—liu!- sa' d'uppundir.

Nils Finn dro dat ejna ski fram med ejt tak; dat andre hek fast, — bann valt att og bak.

— »A drag i!« sa' d'uppundir.

Nils Finn gret i snjoin og sparkad og ståk; dess mejri liann sparkad, dess lengr hann sak.

— »Dat geng gott!« sa' d'uppundir.

Og bjorki, hun dansad, og grantufsin lo; dar var inki ejn, dar var hundrad og tvo.

— »Er du kend?" sa' d'uppundir.

Og fjellit, dat skrattad, so snjofilla flaug; men Nils knytti nevin og svor, at dat laug.

— »Var' dig nu!» sa' d'uppundir.

Og snjofonni gapad, og li i ml in for ned; Nils tenkti, han vildi nog ogso gå med. —

— »Kom'n veg?» sa' d'uppundir. — —

Tvau ski stod i snjoin og så sig ikring, men så iuki stort; fyr' dar var inginting.

— »Kvar er Nils?« sa' d'uppundir.

18Ternernes sang.

(Af Halte-Hulda).

God morgen sol mellem grønne løv! ungdomssind i de dybe dale, smilet i deres mørke tale, himlens guld på al jordens støv.

God morgen sol over kongeborg! venlig lokker du ud dens terner; tænd i hvert bryst små lyse stjærner, — tindre de klart i en natlig sorg.

Godmorgen sol over høje fjæld! lys på landet, så vidt det redes, at det sig rejser og toet stedes for dagen hist i din varmes væld.

En due så jeg skælve.

(Af Halle.Hulda).

En due sä jeg skælve i en stormbyges torden; did bølgerne sig hvælve blev den reven fra jorden. Jeg horte den ej skrige, jeg den ej horte klynke; den kunde ikke stige — og så måtte den synke!

5Herre, tag i din stærke hånd.

(Af Arne).

Herre, tag i din stærke hand barnet, som leger ved stranden. Send du din værdige Hellig-and, at det kan lege selv anden. Vandet er dybt, og bunden glat, Herre, får lian forst i armen tat, drukner det ikke, men lever til du det nåderig hæver.

Moderen sidder i tunge savn, ved ikke hvor det farer, ganger for doren, roper dets navn, hører slet ikke, det svarer. Tænker som så, hvor end det er, han og du er det altid nær: Jesus, dets lille broder, folger det. hjem til moder.

Killebukken.

(Af Arne).

Killebukken, lammet mit; skønt det ofte går tungt og stridt opefter slette fjælde', — følg du vakkert din bjælde.ICillebukken, lammet mit, pas så dygtig på skinnet dit; mor vil lia det i feiden, som hun syr sig om kvælden.

Killebukken, lammet mit, læg så dygtig på kodet dit; ved du ikke, tuppen, at mor vil ha det i suppen?

Visen om Nils skrædder.

(Af Åme).

Dersom du ikke kom til igår,

har du hort geti han Nils skrædder, så staut han går.

Dersom du ikke kom til her ene dagen,

har du hort geti, hvor ban lagde Knut Storedragen.

Det var oppå låvetaget hans Ola-Per Kviste: »næste gang jeg skal hive dig, må du have med

dig lidet niste.«

Hans Bugge var så navngetin en mand, at det spøgte efter'n både land og strand.

»Sig fort, Nils skrædder, hvor du ligge vil, så skal jeg spytte på flækken og lægge ho'det dit

til.« —»Ä, kom mig forst så nær, at jeg kan kenne dig

på tæften,

— tror nu ikke, du slår nogen mand omkring med

kæften.»

Det første taget var bare så som så.

Begge de karerne vilde have det med at stå.

Det andre taget glap for han Bugge-Hans.

Blir du trøt nu Buggingen; det er-en streng dans.

Det tredje taget får lians framstupes, så blodet

sprat —

»det var svært, som du spytted, kar!« — • A jøye,

hvor jeg dat!» —

Har du set et træ lægge skygge på nyfalden sne?

har du set han Kils mod en ungmo le?

Har du set lmn Nils sætte foden frem i dansen?

er du jente, så gå; — det er for sent, når du har

tabt sansen.

V e n e v i I.

(At Arne).

Hun Venevil hopped på lette fod sin kærest' imod.

Han sang, så det hørtes over kirketag: »god dag! god dag! —og alle de små fugle sang lystig med i lag: »til sanktehans »er der latter og dans; »men siden ved jeg lidet, om hun Hætter sin krans!«

Hun flætted ham en af de blomster blå:

— »mine øjne små!» lian tog den, lian kasted og tog den igen:

• farvel min ven !« og jubled, mens han sprængte over ager-renen hen : »til sanktehans o. s. v.

Hun flætted ham en: »hvis du ei forsmår

»af mit gule hår?« hun flætted, hun bød ham i ypperlig stund

sin røde mund: han tog den, og han lik den, og han rødmede som hun.

Hun flætted en hvid i et liljebånd:

»min højre hand.« Hun flætted en blodrod i kærlighed:

»min venstre med.« Han tog imod dem begge to, men vendte sig derved.

Hun flætted af blomster fra hver en kant:

alle dem jeg fant!« hun sanked, hun flætted og græd dertil:

»tag dem, du vil!« Han tiede og tog dem kun, men flygtede så vild.Hun flætted en stor uden farvesans:

»min brudekrans!» hun flætted, så fingrene blev blå:

• sæt du den på.« Men da hun skulde vende sig, hun ingensteds ham sa.

Hun (lættede modig foruden stans

på sin brudekrans. Men nu var det langt over sanktehans,

ingen blomster fant's: hun flætted af de blomster, som slet ikke fant's! «Til sanktehans er der latter og dans; men siden ved jeg lidet, om hun Hætter sin krans.«

Over de høje fjælde.

(Af Arne).

Undrer mig på, hvad jeg får at se

over de lioje fjælde? ejet moder nok bare sne; rundt omkring står det grønne trå?, vilde så gærne over; — tro, når det rejsen vover?

Ørnen løfter med stærke slag over de høje fjælde, — ror i den unge, kraftfulde dag, mætter sit mod i det vilde jag,

sænker sig, hvor den lyster, — ser mod de fremmede kyster!

10Løvtunge apal, som intet vil

over de høje fjælde? sprætter, når somren stunder til, venter til næste gang, den vil, alle dens fugle gynger, ved ikke, hvad de synger; —

den, som har længtet i tyve år

over de liøje fjælde, — den, som ved, at han ikke når, kenner sig mindre år for år —, hører, hvad fuglen synger, som du så trøstig gynger.

Sladrende fugl, hvad vilde du her

over de høje fjælde? rede du fant vist bedre der, videre syn og højere trær, — vilde du bare bringe længsel, men ingen vinge?

Skal jeg da aldrig, aldrig nå

over de høje fjælde? skal denne mur mine tanker slå, sådan med sne-is og rædsel stå

stængende der til det sidste, — blive min dodningkiste ?

Ud, vil jeg! ud! — o, så langt, langt, langt over de hoje fjælde!

liher er så knugende, tærende trangt, og mit mod er så ungt og rankt, — lad det så stigningen friste, — ikke mod murkanten briste!

Engang, jeg ved, vil det række frem

over de høje fjælde, kanske du alt har din dør på klem? — Herre min Gud! godt er dit hjem, — lad det dog endnu stænges, og jeg få lov til at længes!

Det var slig en vakker solskinsdag.

(Af Arne).

Det var slig en vakker solskinsdag,

jeg kunde ikke være inne;

jeg rangled' tilskogs, la' mig att og bag

og vugged, hvad kom i minne;

men der krob maur, og der ståk myg

og klæggen var snog og hvepsen styg.

»Kære, vil du ikke være ude i godvejret da?« — sa' mor, hun sad og sang i svalen.

Det var slig en vakker solskinsdag, jeg kunde ikke være inne; jeg gik på en eng, la' mig att og bag og sang, hvad som faldt i sinne;

12da koin der orme, tre alen lang', at sole sig lidt, — og jeg la' på sprang.

»I sligt velsignet vejr kan vi gå barfad,« — sa' mor, hun drog sokkerne af sig.

I)et var slig en vakker solskinsdag,

jeg kunde ikke være inne;

jeg gik i en båd, la' mig att og bag

og lod den for strømmen rinne.

Men solen ståk, sii min næse sprak;

d'er måde med alt, og på land jeg trak.

»Nu er det vel dage til at få hejet tørt i,« — sa' mor, hun slog i det med en rive.

Det var slig en vakker solskinsdag,

jeg kunde ikke være inne;

jeg klov i et træ, det var andet slag!

der kunde jeg svalning finne.

Så dat en træåme ned på min hals,

jeg hopped og skreg; det var fanden til vals!

»Ja, skinner ikke kuen idag, så skinner hun aldrig,« — sa' mor, hun glant op i liden.

Det var slig en vakker solskinsdag, jeg kunde ikke være inne; så la' jeg på fossen i store slag; der var nu vel fred at finne! men. solen skinned, så druknede jeg, — bar du skrevet visen, så er det ikke mig. »Bare tre slige solskinsdage, og alting er i hus,« — sa' mor, hun gik at rede sengen min.

tIngerid Sletten.

(Af Åme).

Ingerid Sletten af Sillegjord havde hverken solv eller guld; men en liden hue af farvet uld, som hun havde fat udaf mor.

En liden hue af farvet uld, havde hverken stas eller fo'r; men fattigt minne om far og mor, der skinned langt mer' end guld.

Hun gemte huen i tyve år, måtte ikke slide den ud! Så bærer jeg den så glad som brud, når jeg for alteret går.

Hun gemte huen i tredive år, måtte ikke skæmme den ud! så bærer jeg den så glad som brud, når jeg for vor Herre står.

Hun gemte huen i fireti år, hugsede endnu på sin mor, »vesle min hue, forvist jeg tror, vi aldrig for alteret står.«

14Hun ganger for kisten at tage den, hjærtet var så stort derved; hun leder frem til dens gamle sted, da var der ikke tråden igen.

Træet.

(Al Åme).

Træet stod færdigt med blad og med knop. »Skal jeg ta dem?« sa' frosten og pustede op. »Nej kære, lad dem stå, til blomster sidder på!« — bad træet og skalv ifra rod og til top.

Træet fik blomster, så fuglene sang. • Skal jeg ta dem?" sa' vinden og vifted og svang. "Nej kære, lad dem stå, til bæret sidder på!« — bad træet, i vinden det dirrende hang.

Og træet fik bær under solojets gled. »Skal jeg ta dem?« sa' jenten så ung og så rod. ».Ta kære, du kan ta, såmange du vil ha!« sa' træet og grenen den bugnende bød.Tonen.

(Af Arne).

1 skogen smågutten gik dagen lang,

gik dagen lang, der havde han hort slig en underlig sang, underlig sang.

4

Gutten en fløjte af selje skar,

af selje skar, — og prøvde, om tonen derinne var, derinne var.

Tonen, den hvisked og nævnte sig,

og nævnte sig, men bedst som han lydde, den lob sin vej, den løb siu vej.

Tidt, når han sov, den til ham smøg,

den til ham smøg. Og over hans pande med elskov strøg, med elskov strøg.

Vilde den fange og vågned bråt,

og vågned bråt; men tonen hang fast i den blege nat, i den blege nat.

»Herre min Gud, tag mig derind,

tag mig derind; .

ti tonen har faet mit hele sind, mit hele sind.<

16Herren, lian svared: uden er din ven;

den er din ven; skont aldrig en time du ejer den, du ejer den.«

Der ligger et land.

(1859).

Der ligger et land mod den evige sne, i revnerne kun er der vårliv at se. Men havet går til med historie-døn, og elsket er landet som mor af søn.

Hun tog os i fanget, dengang vi var små, og gav os sin saga med lilleder på. Vi læste, så øjet blev stort og vådt; da. smilte den gamle og nikked blot.

Vi sprang ned til fjorden, vi stirrede mod den askegrå bauta, hvor gammel den stod; liun stod der end ældre, sa' ingen ting; men stensatte hauger lå rundt i ring.

Hun tog os ved hånden, og følge hun gav bort derfra til kirken så stille og lav, hvor fædrene ydmygt har bøjet knæ, og inild'lig hun sagde: gor I som de!

liun «trodde sin sne over fjældbratte li, bød så sine gutter at stå den på ski. Hun knuste med stormhånd det nordhavs spejl, bod så sine gutter at hejse sejl.

31Hun satte de vakreste jenter i rad at følge vor idræt med smil og med kvad, og selv sad hun højt i sin sagastol og måneskinskåben opunder pol.

Da lød der et fremad! et fremad endnu på fædrene-mål og med fædrene-liu for frihed, for norskhed, for Norge hurra! og fjældene selv roper langt hurra.

Da løsned’ begejstringens rullende fån, da døbtes vi af hendes mægtige ånd, da stod over fjældet et syn i glød,

som siden os maner indtil vor død.

Ja, vi elsker dette landet.

(1859).

Ja, vi elsker dette landet, som det stiger frem furet, vejrbidt over vandet med de tusen hjem. Elsker, elsker det og tænker på vor far og mor og den saganat, som sænker drømme på jord.

Dette landet Harald bjærged med sin kæmperad, dette landet Håkon værged, medens Øjvind kvad;Olav på det land har malet korset med sit blod, fra dets høje Sverre talet Roma midt imod.

Bønder sine økser brynte, hvor en hær drog frem; Tordenskjold langs kysten lynte, så den lystes hjem. Kvinner selv stod op og strede som de vare mænd; andre kunde bare græde; men det kom igen!

Vistnok var vi ikke mange; men vi strak dog til, da vi prøvdes nogle gange, og det stod på spil; thi vi heller landet brænte, end det kom til fald; husker bare, hvad som hændte ned på Fredrikshald!

Hårde tider har vi døjet, blev tilsidst forstødt; men i værste nød blåøjet frihed blev os født. Det gav faderkraft at bære hungersnød og krig, det gav døden selv sin ære – og det gav forlig.Fienden sit våben kasted, op visiret fór, vi med undren mod ham hasted; ti han var vor bror. Drevne frem påstand af skammen gik vi søderpå; nu vi står tre brødre sammen og skal sådan stå!

Norske mand i hus og hytte, tak din store Gud! landet vilde han beskytte, skønt det mørkt så ud. Alt, hvad fædrene har kæmpet, mødrene har grædt, har den Herre stille læmpet, så vi vant vor ret.

Ja, vi elsker dette landet, som det stiger frem furet, vejrbidt over vandet med de tusen hjem. Og som fædres kamp har hævet det af nød til sejr, også vi, når det blir krævet, for dets fred slår lejr.L o k k e I e g.

(At Ko glail cot).

Kom bukken til gutten,

kom kalven til mor,

kom mjavende katten

i snehvide sko'r,

kom andunger gule,

kom frem ifra skjule',

kom kyllinger små,

som næppe kan gå,

kom duerne mine

med tjædrene fine,

se græsset er vådt,

men solen gør godt,

og tidlig, tidlig er det på sommer'n,

men rop på hosten, så kommer'n!

Aftenstemning.

(Af Ka el;.U gut).

Solen skinner vakkert om kvælden, katten ligger doven ud på hellen. »To små mus, fløde af et krus, fire stykker fisk stjal jeg bag en disk

21og er så god og mæt og er så doven og træt«, siger katten.

Kyllinghønen vingerne sænker, lianen står på ét ben og tænker: uden grå gås styrer hoj nok kås; men se til, om den kan nå en hane i forstand? Ind, ind, høner under tag, solen kan gærne få lov for idag«, siger hanen.

»Herregud, det er godt at leve for den, som slipper at stræve!« siger fuglen.

Dans, ropte felen.

(Af Kn glad gut).

»Dans!« ropte felen og skratted på strengen, så lensmandsdrengen sprat op og sa': »ho!« • Stans!« ropte Ola, slog bena unda'n, så lensmand dat afn, og jenterne lo.

22»Hop!« sa'n Erik og spænte i taget, saa bjælkerne braged, og væggene skrek. Stop!« sa'n Elling og tog ham i kragen og holdt ham mod dagen: »du er nok for vek!«

»Hej!« sa'n Rasmus, tog Randi om live': »skynd dig at give den kyssen, du ved«. »Nej!« svarte Randi, en or-fig hun gav ham og sled sig ifra ham: »der har du besked!«

Elsk din næste.

(Af En glad cut).

Elsk din næste, du kristen-sjæ), træd ham ikke med jernsko-hæl, ligger lian end i støvet. Alt, som lever, er underlagt kærlighedeivs genskabermagt, bliver den bare prøvet!

23Svar fra Norge

tu

talerne på, det svenske riddarhuset 1S60.

Har du hørt, hvad Svensken siger, unge norske mand? har du seet, hvad, som stiger op om Kølens rand? Skygger af de faldne fædre, som har aldrig vidst det bedre, end hvor slige ord blev sagt, der at vinke frem til vagt.

Svensken siger, at det røde

i vort norske (lag,

det, som rant, da Magnus dode,

det, som ler idag,

det, som over Halden bælted,

det, som over Adler vælted,

det kan Svenskens gule-blå

uden skam ej bære på.

Svensken siger, vore minner have tabt sin glans, at vi ære lettest finner ved at låne hans. Skal vi så til Lutzen flytte, lukke denne stråtaghytte, slæbe farfars gamle stol ind i Svenskens æi'esso).

38Lad den stå, det stakkels skrammel,

vi har fåt det. kært.

Dertil er (len nu så gammel,

at det ej er værdt.

Og så sad der nogle i den

sådan op igennem tiden,

Sverre præst og andre mænd,

som kan ville gå igen.

Svensken siger, vi må vide, han os frihed gav, og at svenske sværd kan bide lidt om gangen af. Men det er vel ej så farligt, han boi' heller fare varligt; ti der faldt nok nogle før der, hvor lian vil bryde dør.

Svensken siger, at vi ere end en liden dreng, ganske passe' til at bære slæbet på hans hæng. Montro, hvad de vilde svare Christie og de gamle kare', hvis de sad på Ejdsvold end, murende med sværd om lænd.

Svenskens ord var tit så store, og vi var så små, men det aldrig noget gjorde, når det rønte på.

25Vessel og de norske gutter på den lille sorte kutter tik den svenske llagfregat jaget over Kattegat.

Lad kun svenske adeln svinge Karl den tolftes hat, jambred ham til krig som tinge går vi lige radt. Bliver det for galt derinne, skal vi vej til Torgny1) finne, og så gælder det en dag nordens store frihedssag. •

Løft dit hoved!

(Al En find gut).

Løft dit hoved, du raske gut! om et håb eller to blev brudt, blinker et nyt i dit øje, straks det får glans af det høje!

Løft dit hoved og se dig om, noget er der, som roper: kom! — noget med tusende tunger,' som om frejdighed sjunger.

') Bønderne. So Olaf den helliges snga, hvor Torgny pi Upsalating rejser sig på bøndernes vegne og kræver fred med nordmændene.

WLøft dit hoved, ti i dig selv blåner også et udstrakt hvælv, hvor der med harper klinger, jubler, toner og svinger.

Løft dit hoved og sjung det ud, aldrig kuer du vårens skud; hvor der er gærende kræfter, skyder det året efter.

Løft dit hoved og tag din dåb af det høje, strålende håb, som over verden hvælver og i hver livsgnist skælver.

Hölder du af mig.

(Af En clnd gul).

Hölder du af mig, holder jeg af dig alle mine levedage; sommeren var kort, græsset blegner bort, kommer med vor leg tilbage.

Hvad du sa' ifjor, busker jeg iår,

sidder som en fugl i karmen, — kakker på og slår, synger lidt og spår lykke under solevarmen.

27Litli-litli-lu, horer du mig nu, gutten bagved bjorkehejen? ordene vil gå, mørket falder på, kanske du kan vise vejen.

Sjo-i, sjo-i, hys,

sang jeg om et kys? —

nej, det gjorde jeg vist ikke.

Hørte du det, du?

kom det ej ihu, —

jeg vil lade afbud skikke.

O, godnat, godnat! drømmen har mig fat, den om dine milde øjne og de tause ord, som af krogen for, — o, de vare så forfløjne!

Nu jeg lukker til; er der mer, du vil? tonerne tilbage trille, lokker mig og ler, vilde du mig mer? aftnen er så varm

og stille.

2«Når du vil på fjældesti.

(Af Kn glad gut).

Når du vil på fjældesti

og skal nisten snore,

læg så ikke mere i,

end du let kan fere.

Drag ej med dig dalens tvang

i de grønne lider,

skyl den i en frejdig sang

ned ad fjældets sider.

Fugler hilse dig fra gren,

bygdesnakket viger,

luften bliver mere ren,

højere du stiger.

Fyld dit glade bryst og syng,

og små barneminner

nikke vil blandt busk og lvng

frem med røde kinner.

Stanser, lytter du engang, vil du få at hore ensomhedens store sang bruse til dit øre. Straks cn fjældbæk risler kvikt, straks en småsten ruller, føres hid din glemte pligt med en verdens bulder.

29Bæv, men bed, du bange sjæl,

mellem dine minner!

gak så frem: den bedre del

du på toppen finner.

Der som for går Jesus Krist,

Elias og Moses:

ser du dem, skal ganske vist

farten evig roses.

†

Johan Ludvig Heiberg.

Nu de bar barn ud til graven, ham, den gamle, muntre gartner; nu går hornene med gaven fra hans eget blomsterbed.

Aben end står havelågen, hvor han sad indunder træet, og vi skotter ind, om nogen skulde sidde der endnu.

Der er tomt. En sortklæd kvinne vandrer om med sagte fodtrin; hun er ene nu derinne, hvor hans klare latter lød.

30Ilun som barn gik udenfore, så med undren over gærdet; nu den store, tunge tåre takker for, at hun kom ind.

Æventyr og store tanker suste om ham under lovet; stille svæver hun og sanker dem isammen for sin ve.

TIan har engang faret vide, denne gamle, muntre herre; den, som lytted ved hans side, kunde lære lidt iblandt.

Liv og bogstav gav ham stige op mod det, som få kun ojner. Der er knap i tankens rige sted, hvor ej hans fodtrin lod.

I sin manddom var han værner om alt stort og sknnt i landet; siden han de stille stjærner fulgte på sin gang om Gud.

Husker I, som ere gamle, »Nytår!« ringet ind i Norden? Ilvor det havde kraft at samle kæmper for den store tid!

Husker I så ham, der sprængte frem med glade stod i hornet, og al vej tilbagetrængte hoben fra de stores tog?

I hans folge børn og fauner, latter, tankeleg og tårer; bag ham friheds hoje bauner tændtes langsomt af sig selv.

Stilhed kom der snart for ordet, hjertefred der kom for tonen, mægtig over landet for det som et anelsernes kor.

I sin manddom var han værner oin alt stort og skønt i landet; siden han de stille stjærner fulgte på sin gang om Gud.

Eller gik i Nordens have som en gammel munter gartner, der af folkevårens gave tog for evigheden sæd.

Snart med alvor, snart med lune ind han planted, op han rykked, — sad i kvælden, hvor den brune danske bog hans sjæl gav ly.

32— — Aben end stiir havelågen, hvor vi så ham under træet, og vi skotter ind, om nogen skulde sidde der endnu.

Havet.

(Af Arnljot Gelllno).

. . . . Ilavet stunder jeg mod, ja havet, hvor fjærnt det ruller i ro og højhed. Med vægt af tjældtunge tågebanker det vandrer evig sig selv imode. Skønt himlen daler, og landet kalder, det har ej hvile, og ej det viger. I sommernatten, i vinterstormen det vælter klagende samme længsel.

Mod havet stunder jeg, ja mod havet, hvor fjærnt det løfter den kolde pande! Se, verden kaster sin skygge på den og spejler hviskende ned sin jammer. Men solen stryger den varm og lysblid og taler frejdig om livets glæde. Dog lige iskold, tungsindig rolig den sænker sorgen og sænker trøsten.

Fuldmånen suger, orkanen lofter, men taget glipper, og vandet strømmer.

Lavlandet nedhvirvles, berge smuldre, mens jævnt det skyller mod evigheden. Hvad hen det drager, må vejen vandre. Hvad engang synker, det stiger ikke. Ej bud der kommer, ej skrig der høres; dets egen tale kan ingen tyde.

Mod havet er det, langt ud mod havet, som aldrig kennel- en stunds forsoning! For alt, som sukker, det er forløser; men drager vid're sin egen gåde. Føl denne sælsomme pagt med døden, at alt det gir ham, — sig selv kun ikke.

•leg føres, hav, af dit store tungsind og slipper ned mine matte planer, og lader flyve de bange længsler: din kolde ånde mit bryst skal svale! Lad døden følge, på byttet lure: vi skal nok spille en stund 0111 brikken! Jeg slider timer ifra din rovlyst, mens frem jeg skær' under vredesbrynet; du skal kun fylde mit spænte storsejl med dine susende dodsorkaner; din bølges rasen mer' skyndsomt bære mit lille fartoj mod stille vande.

Hvad lieller ensomt og morkt ved roret, forladt af alle og glemt af døden,

'ilnår fremmed sejl fra det fjærne vifter, og andre stryger forbi i natten, at mærke stramningens underdønning,

— havlijærtets suk, når det drager ånde —, • og bølgens smågang mod bjælkelaget,

— det stille tidsfordriv i dets tungsind. Da skyller længslerne langsomt over

i alnaturens havdybe smerte, og nattens, vandets forente kulde min sjæl udruster for dødens rige.

Så kommer dagen! og modet springer i lange buer mod lys og hvælving, og skibet snøfter og lægger siden med vellyst ned i den kolde bolge, og gutten klavrer med sang mod toppen at rede sejlet, så det kan svulme, og tanker jager soin trætte fugler om mast og ræer, men får ej fæste . .. Ja, ja, mod havet! Did drog jo Vidgar! Som han at sejle og så at synke i skibets forstavn hos Olav Trygve'! Med kølen klove den kolde tanke, men fange håb af den mindste luftning! Med dødens fingre bagefter roret, men himlens klarhed udover vejen!

Og så engang i den sidste time at mærke naglerne give efter og døden trykke på plankelaget, så vandets frelsende strom kan komme!

35Da lægges ned i de väde klude og fires did, hvor det evig tier, mens bølgen ruller mit navn mod stranden i store maneskinsklarc nætter!

Alene og i anger.

(Tit ca siden afdoii ven).

Jeg ejer en ven, han hviskede nu: »Guds fred!« i mit natvåge sind. Når lysene dør, når mørket har gru, da kommer han gærnest ind.

Han ejer ej ord, som falder mig hårdt; thi selv har han syndet og lidt. lian læger med blik det sted, som er sårt, og sidder, til jeg har stridt.

Er gærningen gjort, han kalder den sin, om hjærtet har sorg derved. Ilan tvætter den tro med så håndblodt et lin, at smærten må give fred.

Han fulgte hvert håb, som jublende steg, han tyngede ej, når det faldt. Han star her just nu, så mild, men så bleg; — om år skal han se, hvad det galdt!Håkon Sverresøns og Ingas møde.

(Af Konj Sverre).

Inga har, forklædt som gut. togt ind i kongsgården for nt se kong Sverre: Håkon Svcrreson opdager tiende, fatter mistanke og forlelger bende. Hun soger Isjsojp inde i forballen bos negle af kongens mænd. som sletter hende o|i i en nische, der netop var gjort i stand fot hellig olai* billedstotte, og går derpå Håkon kommer sættende.

Håkon.

A, hun var dejlig! — Men hvor kan hun være?

{(ober lige op mod Inga, som tror, hun er set, og giver et skrig; Håkon tumler tilbage).

Nej, står du der? hvor højt du alt er kommen! Inga.

Jeg er så skamfuld, og jeg er så ræd dig! Håkon.

Ho! Frygten rober dig, som flugten for!

Inga.

Ilvad vil du mig?

Håkon. Kun se på dig deroppe. Inga.

Gå lidt tilside, skal jeg komme ned.

Håkon.

En spurv i hånden —, ja, du kenner resten. Inga.

Ja, jeg skal blive dig de ti på taget!

Håkon.

Vær nu oprigtig og hav tillid til mig, jeg er så trofast, jeg skal intet røbe: er du vel gut?

Inga.

Er du en jente kanske?Håkon.

Ja, er du gut, så vil jeg være jente.

Inga.

Hør der bag døren, hvor de kalder på dig! Håkon.

Lad dem kun komme, jeg er ikke bange. Inga.

Hvis det var kongen! hvis han så mig her! Ilåkon.

Han vilde sige: »hvorfor står du der?«

Inga.

Ja stigen, stigen, hvor er stigen? skynd dig! Håkon. .

Ja stigen, stigen!

Inga. Nej se der! Håkon.

Der stod den! (britt«rdon), nu star den sikkert, — kom så hid med foden! Inga.

Gå du først bort!

Håkon. Tilstå, du er en jente!

Inga {irwdor frem).

Men hvorfor det? (uii>«s'i- Nej, jeg vil heller vente! Håkon.

Nu godt! ja, kongen kan dig løfte ned, han kommer snart.

Inga. . Hvad siger du?

52Håkon.

Det sted

er ej det vanlige til audienser; men slige småting ej en konge ænser.

Inga.

Jo, jo jeg er — ja, jeg er det, du siger! — men ej forråd mig for de andre piger! Jeg vilde endelig kong Sverre se, og som en pige kunde det ej ske. Her færdes krigsfolk bade ud' og inne, man kan ej vide, hvad de får isinne. Men du, det tænker jeg, du mig forstår, lad mig få se ham, og så glad jeg går!

I'ra jeg var barn, har jeg hørt Sverre nævne med had og afsky for hans stolte stævne, men har dog fulgt ham som en trodsig fugl til val og uvejr, over sjø så hul, og bønfaldt for ham, når det rigtigt kneb, og atter jublet, når de andre peb. O, var jeg mand, jeg rusted mig og rømte, for at få leve, livad jeg om ham dromte; men jeg er kvinne, jeg må liste hen at se, hvad stråler over nordens mænd; thi jeg har hjærte for hans store sag, — der har du grunden til mit mod idag.

Håkon.

Kom ned, kom ned! din varme, høje tale som Saga lyser over kongens sale.

(hja)por hende).

Du skal få se ham! det var mindste løn for sådan troskab. — O, hvor er du skøn! —

39Du skal fil se liam! lian er god, som stor. — Vær ikke ræd for mig, — jeg har dit ord. Inga.

Jeg er ej ræd for dig, det gik straks over, da jeg fik se dig.

Hakon (i«p>«dc). Ved din hand jeg lover, at jeg skal være dig en trofast ven!

Inga.

Din røst så tillidsfuld mig drager lien

som før dit åsyn. — Sig mig med det samme:

mon ikke du er af en hevdingstamme?

Håkon.

For tanken takker jeg med svar i løn: jeg lieder TIåkon og er kongens søn. — Inga.

Jomfru Maria!

Håkon. Nej, bliv ikke bange; thi du er mer end jeg, o mange gange. Du er den dejligste, som jeg har set, jeg rent forvildes ved, hvad her er sked. Jeg stod dig efter som en ussel hund, men stanser skamfuld ifra denne stund. Dit ord kan løfte og dit øje binde, nu er det første gang, jeg ser en kvinne! Giv mig dog lidt af denne magt, du har, at vise panden som en dag så klar. Giv mig lidt stilhed til hin mørke flok af hede tanker, jeg ej styrer nok.

10O, lad det stråle af dit barnehjem, så jeg af mødet stiger bedre frem!

Inga.

Jomfru Maria! hvilke ord han ejer!

Ilåkon.

De dog så lidet mod sit billed vejer. Jeg husker ikke, hvad jeg forhen talte, jeg er kun tavlen, hvorpå selv du malte; jeg husker ikke, hvad jeg mere er, jeg husker ikke, hvad jeg nu vil her; men jeg må tale, jeg må bare sige: du er det dejligste på jorderige! Du kom som godyejr til en sæd om høsten, du slog mit øje som en glans i østen. I nat sank alle mine vilde planer, de tanker suser imod høj're baner; om end de svajer som foruden vind, så skal snart fyldes mit udslagne sind.

Inga.

At han så meget hos mig stakker fant, det kan umulig være rigtig sant.

Håkon.

Ja, ja, du tviler, og har grund dertil. Det går lidt fortere, end selv jeg vil. Men jeg lå færdig for de store rejser, kun mangled kræfterne, som råen hejser. Jeg gav mig landlov og drev tiden bort og gik og vsnted noget rigtig stovt. Da se: fra nischen, til mill helgen viet, en morgen tidlig efter litaniet du strålte ned! Da sang det i mig selv,da slog det stråler som en løsladt elv. Dit ord gav mål, mit liv en høj forklaring: det var mig næsten som en åbenbaring.

Inga.

Din faders gerning, hvor den står så stejl, er mål; vist aldrig kan du styre fejl!

Håkon.

Det har jeg gjort; det var, som noget tåged, jeg gik i drømme, mens en kvinne våged. Men dig jeg sværger, det er sidste gang jeg bort fra vejen efter dårskab svang.

Inga.

O, hvor jeg tror dig! var såsandt jeg mand, jeg vilde følge, hvor du førte an!

Håkon.

Da havde lykken jeg og målet inne.

0 prøv at følge, skønt du er en kvinne!

Inga.

Jeg skulde, udklæd, være gut som du! Jeg frygter næsten, at du spøger nu.

Håkon.

Nej bære kjole, løfte slør og kranse,

1 kongehallen både synge, danse! Kanske mod kvælden som de alle andre

i skogen drømmende langs vandet vandre. Den ændring bare, at du kaldes: min, og jeg i livet og i døden: din.

Inga.

En son af Sverre! har jeg og hort ret? du kan ej være — nej, du er ej slet; o, tilgiv ordet, men det kom så fort;

42jeg har ej ventet noget, o! så stort, og jeg må tvile, nej, jeg tviler ikke, jeg læser ærlighed af dine blikke, men (k»»u»dt)

spar mig, spar mig, dersom du har talt med mindre mening, og jeg tyder galt.

IT å k O n (loftondo licndc).

O, pige! elsked du så højt som jeg,

min mørke tale gav du solklar vej.

Sig mig, hvad heder du? hvem er din fader?

jeg skal gå varlig, siden hast du hader.

Inga.

Jeg heder Inga, men min far er død. I Borgarsyssel er jeg bleven fød. Audun af Borg, min moders høje frænde, han tog mig til sig, det han loved hende. Jeg er på rejsen op til Trøndelag, men venter her og er i byen i dag.

Ilåkon.

»Inga., »Inga«, o, hvor sødt det klinger! det løfter væsenet på hvide vinger. Det svæver om dig som om blomsten duften, det er din genlyd rundt omkring i luften. Jeg tror, at, hvis jeg skulde navnet gætte, jeg ved at se dig måtte nævne dette.

Inga.

Du lægger meget i et lidet ord; — Håkon.

thi selv du i det med din rigdom bor. O lad mig drikke det af dine læber!

13Inga.

Nu må jeg gå.

Håkon. O nej, o nej! du stræber forgæves fly mig med dit blik; — din tanke jeg foler skælvende i hånden banke! Stærkt brænner kinden, rent som altarflammen, vi to må leve eller do tilsammen.

Inga.

Men du er Håkon, og en søn af Sverre!

Håkon.

Og du er datter af en mægtig herre.

Inge.

Jeg så dig ikke, førend nu på stunden — Håkon.

Men straks det jublede: nu er hun funnen! Inga.

Hvad må du tænke, når så snart jeg giver — Håkon.

At jeg den rigeste på jorden bliver.

(de kysser hinanden).

Håkon Sverresons og Ingas gensyn.

(Af Kong Sverre).

Inga.

(Kflor længre adskillelse modes dc ovcntcl 1 cn skog. hvor Håkon cr pis jagt. Inga ser lian forst).

— — — Se — der over åsen, der kommer han! — Var det, som luften så det, thi alt blev større, men kun jeg så liden,

14at hag et blad, jeg tror, jeg kunde skjules! Kun alt står stille, til han kommer frem, kun glæden sparer mig og ikke dræber; thi nu han ser mig, og han springer, springer! Kun ingen anden følger hurtig efter, og han den samme, Gud, blot ej forandring, men lige god og glad, o Gud og himmel, der er han!

Håkon.

Godmorgen, mit digt i den syngende skov! nu hjorten og hinden og buen har lov!

(kaster den og springer ned, kysser hende).

Så tørstig min pil gennem dugløvet llød; du er dog det herligste stykke, den skød.

Inga.

Jeg så dig på bakken, i morgnen du stod med skyggende hånd og så hid henimod.

Håkon.

Jeg jaged en hjort mellem flygtende trær, da steg du af jorden og staused mig her. Mig mødte to øjne, to blinkende hænder, jeg skvgged, jeg spejded; thi sollyset blænder. Jeg mente, det var kun min tanke, som skabte dit billed af morgenens tåge, du tabte, men tvilene tonede hen i det blå; thi skønnere blev du, jo længre jeg så. Da leve lik hjorten, tiuren fik snakke, jeg løb ned igennem den lyngvåde bakke, jeg hopped på stenen: her stod du i glans af skinnende glæde og solstråledans.

45Inga.

Jeg var jo så vis på at se dig igen!

Håkon.

Jeg også, jeg også, blåøjede ven!

Inga.

Alt det, jeg har tænkt og har drømt siden sidst — Håkon.

og jeg har besluttet — det skulde du vidst! Inga.

Fortæl mig, men skynd dig, imens vi er ene! Håkon.

De ser ikke gennem så løvtætte grene.

Prinsessen.

Prinsessen sad højt i sit jomfrubur, smågutten gik nede og blæste på lur. »Hvi blåser du altid, ti stille, du små, dot hæfter min tanke, som vide vil gå, nu, når sol går lied«.

Prinsessen sad højt i sit jomfrubur, smågutten lod være at blåse på lur. »Hvi tier du stille, blås mere, du små, det løfter min tanke, som vide vil gå, nu, når sol går ned«.

Prinsessen sad højt i sit jomfrubur, smågutten tog atter' og blåste på lur.

i.Da græd hun i aftnen og sukkede ud:

»o, sig mig, hvad er det mig fejler, min Gud! —

Nu gik solen ned«.

Fra monte Pi ncio.')

Aftenen kommer, solen står rød, farvende stråler i rummet henskylle lyslængsel'ns glans i uendelig fylde; — fjældet forklares som åsyn i dod. Kuplerne gløder, men længere borte tågen langs markernes blålige sorte vugger opover som glemselen før: over hin dal dække tusen års slor. Aft'nen, hvor rod og varm, blusser af folkelarm, glødende hornmusik, blomster og brune blik. — Fortidens store står rundtom, knap kente, bundne i marmor og vente. -)

Vesper det ringer, i rødmende luft tonernes offerdamp tåger og spredes, kirkernes hellige halvmørke bredes, aftenbon bæver i ord og i duft.

') En høide over Kom, stadens spadseregang, hvor musiken

spiller og den fornemme verden modes hver aften. J) Marmorbuster af Italiens navnkundige mænd star rundt pladsen pä monte Pincio.

)7Ildbæltet over Sabinerne spæimes, blus på Kampagnen af hyrderne tændes, Roma med lamperne frembryder inat, ligesom sagn af historiens nat. Gennem den unge kvæld hopper en Saltarell'; sværmere knalder til latter og morraspil; — tankerne stræber i farver og toner trofast mod det, som forsoner.

Lyset har tabt i sin lydløse kamp, himmelen hvælver de dunkelblå buer, dybt fra dens evighed stjærnerne luer, jordmassen synker i tåge og damp. Øjnene flygter fra mørket mod staden, møder et ligtog med fakler i gaden; natten det søger, men lysenes flag vifter dog håb fra den evige dag. Muntert en mandolin lyder til dans og vin, munkesang, gadeleg døves af tappenstreg; — gennem det drømmende livsarens banken glimter med daglys i tanken.

Stille det bliver, end dunklere blå himmelen våger og venter; — opunder fortid, som drømmer, og fremtid, som stunder, usikre blus i det rugende grå!

wMen de vil samle sig! Roma fremstige lystændt en nat for Italiens rige: klokkerne kime, kanonerne slä, minnerne flamme pii fremtidens blå! — Yndig om håb og tro op mod nygifte to, jubler en sanger til cither og fløjtespil. Stærkere længsler får barnesod hvile; — mindre tør vågne og smile.

O, vidste du bare!

Jeg tor ikke tale til dig, du tør ikke se ned på mig, men altid så sidder du der, og altid spadserer jeg her. Imellem kan tankerne listende fare, men ingen tor spørge og ingen tør svare: O, vidste du bare!

Dengang du bestandig mig fant, da var du lidt kostbar iblant; meu nu, når jeg sjeldnere går, nu ser jeg, du ventende står! To øjne, to øjne kan flette en snare, men den, som vil vidre, får ta sig ivare! O, vidste du bare!

63Ja, dersom du anede sligt, jeg gik her og skrev dig et digt, at netop det bølgende fløj didop, du står yndig og høj. Men ser du, den kunskab, den bor vi nok spare, jeg længer vil fare, dig Himlen bevare, — o, vidste du bare!

Fordum og nu.

»O, hvilken kold, prosaisk tid!« — elskeren sukker og ønsker sig did, hvor ridderen holdt foran slottets trappe, og bar hende bort under nattens kappe. Siden, — da stemning og folkesmag kæmpede vannt for hans egen sag, splintred hver fordum og vant hans slag, ikke ved nat, men ved højlys dag, — hvad sagde han så?

»O, hvilken kold, prosaisk tid!« digteren sukker og tænker sig did, hvor kamp-legen skalv under Æskylos' tone, og murene faldt for hans laurbær-krone.

Siden, — da sangen, som Gud ham gav, stemmedes i at høj og lav, bruste om land som storm på hav, kirke med hus stod fyldt deraf, — hvad sagde han så?

50»O, hvilken kold, prosaisk tid!« sukked Napoleon, stirrede did, hvor onkelen holdt på den hoje bue i minnernes manende aften-lue.

Siden, — han selv ved Magenta stod, frihedens lyn slog om hans fod, Austria sank i skam og blod, svulmende steg den gule flod, — hvad sagde han så?

»O, hvilken kold, prosaisk tid!« svor Garibaldi, mæt af strid for folkenes sag i to verdens-dele; — nu støbte han lys og var træt det hele. Siden, — han sa i Palermos havn dampere fulde fra stavn til stavn: ungdom, der kom på hans blotte navn, lagde to riger til lians favn, — hvad sagde han så?

»O, hvilken kold, prosaisk tid!« sukker du ofte i mistillid; men over dig selv og din lille skæbne, du glemmer de kræfter, som nu sig væbne. Herren forkyndes i liver en krog, lynet må tale menneske-sprog, folkene brød tyrannernes ag, — husker du Shermanns sidste tog: hvad siger du så?

51Det gode humør.

Jeg er så glad i grunden og vidste det ej fer; det er som jeg har funnen en ven, der var forsvunden, mit prægtige humor.

Det jublende forsoner og stiger som en ild, der op i millioner af stjærne-lys fortoner ad evigheden til.

Og lette forbud skikker det, did min tanke vil. Ti hvorsomhelst, jeg blikker, står venne-hab og nikker, og minner iler til.

Men har jeg atter funnet til Gud og venners håb, så har jeg atter vunnet, og kræfterne, som stunded, af glæden tager dåb.

Jeg så den ej, forinnen , den ud fra skog og fjæld kom hoppende som hinden, kom luftende som vinden en lummer sommerkvæld.O, hør, hvor alting svarer: velkommen hjem igen! — Kanske det ikke varer; men når så våren farer, står spirerne igen.

Hun gik langs med stranden.

Hun gik langs med stranden så ung omkring, hun tænkte på ingen verdens ting. Da kom der en maler og satte sig ned ved sjøens bred, i skyggens fred, han malede stranden og hende ined.

Men sagtere gik hun om ham i ring, hun tænkte på én, en eneste ting. Det var på hans billede, hvor hun så sig selv at stå, sig selv at stå! nedspejlet i sjøen med himlens blå.

Hun dreves, hun droges så vidt omkring, hun tænkte på alle verdens ting — langt, langt over sjøen og dog så nær mod stranden her, mod manden der, o nej, hvad der kom for et solskinsvejr.

53Dulgt kærlighed.

Han tvær over bænkene hang; hun lystig i dansen sig svang. Hun legte, hun lo med en og med to; — lians hjærte var nærved at briste, men det var der ingen, som vidste.

Hun gik bag ved laden den kvæld, lian kom for at sige farvel. Hun kasted sig ned, hun græd og hun græd, sit livs-håb, det skulde hun miste. Men det var der ingen, som vidste.

Ham tiden faldt frygtelig lang. Så kom han tilbage en gang. — Hun havde det godt; liun fred havde fåt; hun tænkte på ham i det sidste. Men det var der ingen, som vidste.

Olav Trygvason.

Brede sejl over Nordsjo går; liojt på skansen i morgnen står Elling Skjalgsson fra Sole, — spejder over hav mod Danmark: »Kommer ikke Olav Trygvason?«

68Seks og femti de drager lå, sejlene faldt, mod Danmark så solbrænte mænd; — da steg det: »hvor bliver

Ormen lange? kommer ikke Olav Trygvason?«

Men da sol i det andet gry gik af hav uden mast mod sky, blev det som stonn at høre: »hvor bliver Ormen lange? kommer ikke Olav Trygvason?«

Stille, stille i samme stund alle stod; ti fra havets bund skvulped som suk om flåden: »tagen er Ormen lange, falden er Olav Trygvason.«

Sidenefter i hundred år norske skibe til følge far, helst dog i måne-nætter: »tagen er Ormen lange, falden er Olav Trygvason.«

Suk.

Aftensolens hygge ikke kan mit vindu nå, morgensolen ligeså; — her er altid skygge.

55Sol på begge sider, vil du ej i kamret ind? Her faldt stråler på et sind, som i mørke strider.

Morgensolens glæde, o, du er min barndoms-tid; mens du leger ren og hvid, jeg kan næsten græde.

Aftensolens hvile, ak, du er den vises ro; — længer frem, sa vil du jo mod mit vindu smile?

Morgensolens sange, o, du er den fantasi, verden solglad løftes i, — den, jeg ej kan fange.

Aftensolens mildhed, du er mer end visdoms ro, ti du er den kristnes tro: nå mig med din stilhed!

Til en Gud-søn.

(IS61).

(Mod ot album, hvori portrætter af alle dom, som i lians fodgols.jtuod formede tankorno i nodens os politiken, vorden.)

Iler får du den konstellation at skue, hvorunder dit lys blev tændt; de stjærner, nu glimrer på tankens bue, er samlede her omtrent.

56Hvad spår de dig, lille? Det vide vi ej. De lyser nu frem på din ukente vej og tænder de tanker, som venter dig. — Först, får du at samle, så skille dem, — så får du at famle dig længer frem.

B e r g I i o t.

tllarald Hardrådes saga kap. 15 mod »lutten lyder: Da Ejnar (Tainbar. skelves) hustro Ilergliot. som ind tilbage i herberget i byen, spurte maaden* og sonncns fald, gik hun straks op i kongsgården, hvor boudohwrcn var, ng ophidsede den meget ti] slag. lien I samme njehlik rodde kongen ud efter elven. Da sagde Ilergliot: „nu savner vi her min fronde Håkon Ivarson; ikke skulde Kjnars banemand ro ud efter olveo. om Håkon stod her på elvebakken.")

13 e r g I i o t

(I herberget).

I dag kong Harald får give ting-fred; ti Ejnar fulgte fem hundred bonder.

Ejndride, sønnen, slår vagt oin huset, imens den gamle går ind til kongen.

Så minnes Harald måske, at Ejnar har tvenne konger i Norge kåret, —

57og giver fred og forlig på loven; lians lofte var det, og folket længes. —

Hvor sanden fyger ned over vejen? og støj der stiger? — Se ud, min sko-svend!

— Kanske blot vinden! ti her er vejrhårdt: den åbne fjord

og de låve fjælde.

Jeg minnes byen ifra min barndom; hid vinden hidser de vrede hunde.

— Men støj der tændes af tusen stemmer?

og stål den farver med kaniprød flamme!

Ja, det er skjold-gny! Og se hvad sand-gov: spyd-bølger hvælve oin Tambarskelve!

Han er i trængsel! — Troløse Harald: lig-ravnen løfter sig af din ting-fred!

ssKør frem med karmen, jeg må ti) kampen; nu sidde hjemme, det galdt jo livet!

(på vejen)

0, bønder, berg ham, slå kreds omkring ham; Ejndride værg nu din gamle fader!

Byg. ham en skjold-borg og giv ham buen; ti døden pløjer med Ejnars pile!

Og du, Sankt Olav! o, for din søns skyld! giv du ham gagn-ord i Gimles sale!

(na>rmerc)

Flokken de sprænger . . . og kæmper ej længer .. . i bølger de følger

hverandre mod elven, hvad er der vel hændt? hvad spår denne skælven, har lykken sig vendt? — hvad er det, hvi stanser nu bøndernes skare? . ..med nedstukne lanser to døde de kranser og Harald far fare? — hvad trængsel der er ved tingstuens port; . .. stille al hær vender sig bort? —

hvor er Ejndride!--

Sorgfulde blikke (lygter tilside, frygter mit møde . . . så kan jeg vide: de to ere døde! —

--Rum! jeg må se:

ja, det er dem! — Kunde det ske? — — Jo, det er dem:

Falden er herligste hevding i Norden; Norriges bedste bue brusten.

Falden er Ejnar Tambarskelve, sønnen ved side, — Ejndride!

Myrdet i mørke han, som var Magnus mer end fader,

sokong Ivnud den stores kårede sonne-råd.

Falden for snigmord skytten fra Svolder, løven, som sprang over Lyrskog-heden!

Slagtet i baghold bøndernes høvding, Trøndernes hæder, Tambarskelve!

Hvidliåret, hædret, henslængt for hundene, — sønnen ved side, Ejndride!

Op, op, bondemænd, han er falden; men han, som fældte ham, lever! Kennel- I mig ikke? Bergliot, datter af Håkon fra Hjørungavåg; — nu er jeg Tambarskelves enke!

Jeg roper på eder, hær-bonder: min gamle husbond er falden. Se, se, her er blod på hans blege hår, eders hoveder kommer det over; ti det bliver koldt uden hævn.

Op, op, hærmænd, eders høvding er falden, eders ære, eders fader, eders boms glæde, hele dalens æventyr, hele landets helt, — her er han falden, og 1 skulle ikke hævne?

eiMyrdet i mørke, i kongens stue, i tingstuen, lovstuen er lian myrdet, myrdet af lovens første mand, — o, lyn vil falde fra himlen på landet, hvis det ikke lutres i hævnens lue.

Skyd langskibe pa land, Ejnars ni langskibe ligger lier, lad dem bære hævnen til Harald!

O, stod lian her, Håkon Ivarson, stod han her på bakken, min frænde, da fant Ejnars bane ikke (jorden, og eder, fejge, slåp jeg bede!

O, bonder, hor mig, min husbond er falden, mine tankers højsæde i halvhundred år! Vælted er det, og ved dets hejre side vor eneste son, o, al vor fremtid! Tomt er der nu innen mine to arme; kan jeg vel mere fa dem op til

ben? Eller hvorhen skal jeg vende mig pa jorden? går jeg bort til de fremmedes steder, — ak, så savner jeg dem, hvor vi levede sammen. Men vender jeg mig derhen, — ak, så savner jeg dem selv!

Odin i Valhal tør jeg ikke finne; ti ham forlod jeg i min barndom. Men den nye Gud i Gimle? — — Han tog jo alt, jeg havde!

Hævn? — Hvem nævner hævn? — Kan hævnen vække mine dude

76eller dække over mig for kulden? Finnes i den et tilstængt enkesæde eller trost for en barnløs mor?

Gå ined eders hævn; lad mig være! Læg ham på karmen, ham og sønnen, kom, vi vil følge dem hjem. Den nve Gud i Gimle, den frygtelige, som tog alt, lad ham også tage hævnen; ti den forstår han! Kør langsomt; ti sådan kørte Ejnar altid; — og vi kommer tidsnok hjem.

Hundene vil ikke møde med glade hop, men hyle og hænge med halen. Og gardens hester vil spidse oren, vrinske glade mod stal-doren og vente Ejndrides stemme.

Men den lyder ikke længer, ej heller Ejnars skridt i svalen, som ropte ind, at nu måtte alle rejse sig, for nu kom høvdingen!

De store stuer vil jeg stænge; folkene vil jeg sende bort; kvæg og hester vil jeg sælge, flytte ud og leve ene.

Kør langsomt; ti vi kommer tidsnok hjem.

c:)Til min hustru

(med ct sæt romerske porlor).

Tag disse perler! — Og tak for dem,

du trillede ind i mit ungdoms-hjem!

])e tusene timers stille lykke

du nnded deri, blev perle-smykke,

sä stort og lyst

på mit glade bryst,

og om min pande

som tanker de stande

og tindrer mod verden: det gav hans viv,

som slynged sin kærlighed om lians liv!

I en tung stund.

Vær glad, når faren vejer hver evne, som du ejer: Jo større sag, des tyngre tag, men desto større sejer! Går støtterne i stykker og vennerne får nykker, så sker det blot, fordi du godt kan gå foruden krykker. — — Enliver Gud sætter ene, han selv er mere nær.Kåres sang.

(Af Sijunl Slembe).

Kåre.

Hvad vælter de bølger i stille vejr? Hvad stiger så stort i vest? Hvad tænder stjærner i dagens lejr som fakler til dodning-fest?

Alle.

Gud hjælpe dig, vor jarl, Gud hjælpe dig, vor jarl, det er Helga, som kommer til Orknoj. Kåre.

Hvad er det for drage, som puster frem, så bølgen går rød af blod? Sjøfuglene skriger, de flygter hjem, de flokker

sig om min fod.

Alle.

Gud hjælpe dig, vor jarl, Gud hjælpe dig, vor jarl, det er Helga, som kommer til Orknoj. Kåre.

Hvad stiger af stavnen for sælsom mo i stråler og mild musik? Hvad er det, som gor, at blomsterne dø, hvad tarer så eders blik?

Alle.

Gud hjælpe dig, vor jarl, Gud hjælpe dig, vor jarl, det er Helga, som kommer til Orknoj.

65Magnus den blinde.

(Af Sigunl Slembe).

»A, lad mig endnu én gang få se op mod de tindrende stjærner!« bad ung Magnus og sank i knæ, det var ynk at se. Alle kvinner i gråd sig fjærne)'.

»A, først i morgen! Først fjældene se og sjøen, hvor langt den blåner, én gang til, og så kan det ske!« og han sank i knæ; — og hans venner med ham: å, skåner!

»A, först til kirke, Guds hellige blod

være det sidste, jeg skuer!

Det skal bade i lysets flod,

tage mildt imod

mit øjes bristende luer!«

Stålet rant i, og hans øjes væld sank soin et lyn i natten. »Magnus vor konge, farvel, farvel!« — »A, farvel, farvel, — I, som fulgte i somre atten!«Ivar Ingemundsons kvad.

(Af Sigurd Slembe).

Hvorfor fik jeg længsler, som jeg ikke kan løfte? Og hvorfor ser jeg, når jeg kun skal se sorg?

Flyver mit øje ud i det store, skylles alting sammen som i storm, men flygter det tilbage i det mindre, da morknes det af medynk.

Ti jeg ser et folk uden fører, jeg ser en fører uden folk. O, hvor folket lider! Og føreren, hvor han længes!

Vidste, vidste mændene, at han var midt imellem dem! Men de ser en mand i lænker og lader ham ligge.

Skibet rives bort i stormen, en dåre står tilrors, hvem kan redde? Han, han, der længes under dækket, halv-død og i lænker.

(opad)Iler, hvor de skriger og strækker arme mod Dig! De have frelsen i sit skod, og Du siger det ikke?

Skal de da alle omkomme, fordi den ene fattes? Vil Du ikke ofre dåren, så de mange kan leve?

Forklar mig: ordet lyder: én skal lide for mange. Men mange lider for én, o, forklar mig!

Den visdom, Du gav mig, vikler mig ind i gåder, og de lys, Du tændte, leder til merke.

Men ikke mig alene, millioner, millioner! Rummet rummer ikke alle spørsmål fra jorden og op mod himlen.

Svaghed kaster sig på knæ i klostret, men kræfterne vil frem, de trænges, de længes, de trykker hinanden ud af landene.—Hvorhen? For deres øje er nat. «I Nazaret er lys oppe!« roper en, — roper så hundre tusen, alle ser det: til Nazaret!

Men den halve del dør på vejen af hunger, den andre halve for hedningernes sværd, pilgrimen af pest i Nazaret, — var Du der, eller var Du der ikke?

O, hvor er Du? Den hele verden er oppe og på færde efter Dig, og leder efter Dig!

Eller var Du i hungeren?

Var Du i pesten?

Var Du i hedningernes sværd?

Salter Du med vredens salt?

Lutrer Du i lidelsens ild?

Har Du millioners millioner inne i Din fremtid,

som Du således vil frelse?

O, mod dem er de tusen, der nu lide)', kun én,

og den ene, jeg vilde bede for, ingen!

69Jeg følger en liden bæk

og kommer til et hav,

jeg ser på en liden dråbe,

og den dunster ind i de uendelige skyer.

Se, hvor jeg tumler viljelos på tankernes vover. Vinden væltede min lille båd, ved vraget holder jeg mig.

Led mig, led inig, jeg ser ikke land! Løft mig, loft mig, jeg kemier ingen grund!

Synden, døden.

{Al Sigurd Slembe).

Synden, døden, søstre to, to, to,

sad tilsammen i morgenrøden. Gift dig, søster, så får jeg bo, bo, bo

i dit hus, sagde døden.

70Synden holdt bryllup, doden lo, lo, lo,

dansede om dem på bryllups-dagen; natten kom, hun brudgommen tog, tog, tog

og bar bort i et lagen.

Synden vågned alene, græd, græd, græd.

Doden sad over i morgen-roden: den, du elsker, jeg elsker med, med, med; — han er her, sagde doden.

Til en gammel dame

(med on liamo, hvorpå nattens hilled).

Endnu er aftnen ikke omme, endnu har solen mildt behag; — dog ser du rolig natten komine, ti du har virket den lange dag.

Frida.

Frida, jeg vidste, du ej vilde leve. Steg blot en tanke med magt til at hæve, — stirred du henad med higende kræfter, som vilde du efter.Øjnene, o så forundrede, klare, glemte at se, medens du glemte svare: da vokste snehvide vinger, som siden bar bort over tiden.

Talte du, spurte du, blev jeg halvt bange; ojne og ord syntes begge forlange renere klarhed, en tankernes sejer, som jeg ikke ejer.

Sprang du som barn, når det kommer fra skolen, rystet du lokker som vandspring i solen, lo du, så himlen sig

åbned i glæde over din glæde, —

eller en modgang så dybt kunde ramme, som brast dit hjærte itu med det samme, tankerne tabte i smærternes vrimmel både jord og himmel, —

da, o, da så jeg: din glæde, din smæite være for store for menneskehjærte'. Hist flk de rum! — Men her blev det så lille, så trangt og så stille.

Tak for blomsterne!

Mine største inkomster er dejlige blomster! Men sendt ifra dig, du forstandige gamle, de dufter af visdom, de lysende samle

72det råd til mig unge: »som blomster dit digt, det spirer, det vokser, det tænker sig rigt; men er det af dig, skal det visselig dø; men er det af Gud, har det tusene frø!« Det råd skal jeg redde fra rejsernes sus og stille det op i mit nytække hus!

Til Bergen!

Som du sidder der bagom dine skær, tunge fjæld omkring og havets dyb for foden, grunder du vel på Saga, som skal gå end engang med undre ifra land!

Hil dig, norske by, »Bergen aldrig ny«, gammeldags og evig som din Holbergs lune; engang kongers vagt, siden handelns magt, præsident på første friheds-ting!

Høj og liflig som solskins-dagen kom stundom af din regn og vind-forrevne tåge, steg med store mænd eller dåd igen du, når der var mørkest i vort land.Op af folke-grund, vittig, kærnesund, skød der stærke tanker, byggende i landet, skød vor kunst tilsidst i sin fødsel kyst af din mørke, mægtige natur.

I din højfjælds-sal maler blev vor Dahl, langs ved dine strande drømmede Welhaven, og i morgnens guld gynged Ole Bull på din våg iblandt Europas flag!

Med dit hav i pagt har du evig magt, blåe fjorde er dig årer ind i landet. Fra dit norske sind skinner lykken ind, — af din fortid må der fremtid gå!

Til P. A. Munch.

(1862).

Mange former har det Store. Den, som her gik bort, han bar det som en tvil, der tog ham søvnen, men til slut gav åbenbaring, — som en øjets større se-kraft,der gav syner med en smterte

over det, som ej kan ses, —

som en flugt igennem arbejd

fra det tænkte mod det visse,

fra det visse mod det. ante, —

rastløs hast og ildfuld veksel

med en Guddoms-opfyldt uro,

der igennem-stormed verden,

tog dens last af tvil og tanker,

bar dem, kasted dem — og tog dem

aldrig træt, dog uden hvile.

Stille, han kente en eneste havn: familie-livets forsoner! Lysmilde magter fik ham i favn, vugged med farver og toner.

Ret nar hans hustro spilled ham ind, ind •mellem duftende birke! Ind mellem blomstrene, længere ind, ind under granskogens kirke!

Døtre sig nærmed, en for en, svaled hans hede pande, vit'ted ham luften uskyldsren, nævnte det barnesanne.

Snart var han midt i den livligste leg, alt mellem farver og toner, skyerne gled, og på himmelen steg tindrende millioner.

75Men som kornmo i en dunkel, stille, drømfuld hostkvælds hvile skræmmer tankerne mod uvejr, — eller som et slag i baden, når den glider som i sovne ind imellem høje fjælde i en rolig, luft-let vårnat, — kun et enkelt sagte slag, og ekko tager det og jager ifra tjæld-væg og til fjæld-væg, trosten vågner, årren skriger, dyret rejser sig og lytter, stene triller, alt er oppe, hunde varsler, bjælder skingrer og al dagens strid er kommen, — sådan kunde en erindring, falden dun-blødt midt i legen, vække tankens alle skarer!

Og så jog det gennem verden og så brant det i hans inre, — men det blev til lys for andre!

Racers udspring, ords forgrening, navnes herkomst, loves slægtskab, småt og stort i lige smærte, lige hast og tvil mod målet. — Der, hvor andre kun så stene, så han glitre, så han funke, hugde han sig gang mod gruben. Og hvor andre stod for funnet,

76

sikre uu i et århundre, fik han tvil og grov i bunden dag med nat — og så det synke! Men den uro, som gav kraften, drev ham tit udover målet; for den klarhed, lian gav andre, nye anelser bedrog ham. Derfor: hvor lian havde været, vilde han ej mer tilbage, skifted stof så tit som arbejd, flygtende for egen tanke. Men det tænkte slåp ham ikke, fulgte voksende som ilden, kastet i Brasiliens skoger, folger stormen, følger stormen! Hvor en fod ej for var kommen, bræntes vej for millioner! —

--Nordens lande strækker brystet

op i Nordis-havets tage, vinter-månedernes mørke trykker fjældene og havet. Og som landene, sa folkets liele udspring og dets liidkomst strækker op i mulm og tåge. Men som fyr igennem tågen, men som nordlys over mørket glimted lysende lians tanke, Øm som om sin faders minne søgte, spurte lian det mindste for at finne folkets veje;navne, grave, rustne våben; stene fik han til at svare. Over Asiens urskog-fjække, gennem sand og ode stepper, bagved tusen års formuldning så han spor af karavanen, søgende sit hjem mod norden. Og som floderne de fulgte, fulgte dem hans rige tanke, strømmende mod verdens-altet. —

— Se dog hvad hans uro skabte! Se, den vilde blot forsoning, fant den ej, men underfulde ny opdagelser og veje, — ret som hine alkymister, der i søgen efter guldet fant ej det, men andre kræfter, som idag bevæger verden. —

Der var dybest i hans væsen den modsætnings kraft, at tanken, slået an af nordens Saga, toned, bæved i melodisk evig længsel imod syden! — Ilden i lians brune øje, glimtet af hans tanke havde slægt med improvisatorens i de varme drue-lande.

78Og lians lette stemnings-veksel og lians fyrighed, der kunde trælle de udslagne vintre, men til infald kaste frugten, — hin umådelige rigdom, hvori tanker, luner, toner, glæde, smærte, leg og alvor uden ophor glimted, spilled, — det var som en dag i syden!

Derfor var hans liv en rejse, en ustanset imod syden! Gennem anelsernes tåge, fra det dunkle mod det klare, fra det kolde mod det varme, — og hans eget arbejd broen, som bar over fjæld og liav-strøm! —

--O, den stund han med sin hustro

og med sine lege-søstre (barne-glade, friske døtre!) stod, hvor aftensolen lyser over Kapitol og Forum! — stod, hvor verdens-hovedstaden som historiens egne kilder vælter kunskab frem af jorden! — hvor en klarhed, stor som luftens, falder over de år tusen, som er gangne der til hvile! — hvor lian som historie-forsker ifra norden måtte synes

79have roet om i skodden på de dvbe, store fjorde; — stod, hvor dode sprænger midden og fremtriner selv som vidne i den svære marmortoga; — hvor gudinnerne fra Delos danser ind i fresko-salen som to tusen år tilbage; — Panteon og Koüseum kunne rumme i sin skæbne verdens skiftende udvikling; — hvor en Hermes hist på hjørnet skued Cato, der han skred som Pontifeks i processjonen, — skued Nero som Apollo løftes op og tage offer, skued Gregor, ham den vrede, ride frem som åndens hersker over al don kente verden, — skued Cola di Rienzi dyrke frihedens gudinne under romer-folkets jubel, — pave Leo og hans store vælge for den herre Jesus Aristoteles og Plato; — men så atter stærke tider rejse den katolske kirke, — intil Franskmænd kom og jog den, og naturen blev til Guddom, — men pány de gamle fromme i de stille processjoner

somed et lam som verdens-hersker! — Alt det så den lille Hermes der på hjornet bag ved templet, og den vise mand fra norden så hin Hermes og dens syner. —

— Ja, da han stod over Roma i historiens hoje klarhed,

og hans oje stræbte langs med bjærgets ryg mod aften-røden, — da gik alle længslens stråler sammen i en salig anen, da, — da så han i en kirke, som var stone end naturens, og en fred han følte dale, der var mer end øjeblikkets. —

— Og da anden gang lian kom did gennem dages, nætters arbejd,

ak, som galdt det hans forløsning, — da gik Herren selv tilmode, forte ham didop og sagde: tag nu fred; nu har du vunnet!

Men til os, som vilde klage, vendte han sig oin og sagde: »når Jeg kalder, hvem tør sige, at den kaldte ej var færdig?«

Den, som dor, lian lier var færdig: — Se, det tror vi midt i sniærten;tror, at han, som giver uro (hin opdagelsernes uro, som drev Newton, drev Columbus), også ved, .når ro skal falde.

Men vi sporger, mens vi stirrer efter hine tankens skarer, der opløste farer hjemad: hvem skal anden gang dem samle?

Ti når han skar op en krigs-pil, mødte kendermænd og bonder, og til hjælp fra Sverig, Danmark, England, Franken raske skuder fløj på havet mod hans mærke!

Den uhyre konge-tlåde lå til-ankers under landet; vante var vi til at se den eller til at spørge nyt fra dens erobringer og togter.

Hvad den vant, vi har for evigt; men den selv liar nu fåt hjemlov. Sammen står vi, ser det sidste sejl i horisonten tone, vender så og spørger sagte: hvem skal anden gang dem samle?

82Bryllopsvise nr. I.

En myrte-krans er skon at se, nar den står frisk i uskylds sne med duft af kærlighed og våd af glædens klare gråd; når moders blik er sol derpå, og luften let og hojtids-blå derover går og liflig spår om lang og kraftig dag.

liver den, som selv sad rød og varm med kransen på og gråd i barm, hun ser på dig med bøn til Gud, du bly, du vakre brud. Du ved det ej, du er så ung, hvor den kan blive rig og tung; ti livets frugt med sygt og smukt skal modnes bag dens blad.

Men bliver den for tung iblant, så støt dig tro til ham, du vant; ti han går fast, skønt han går tyst, og du, - du er hans lyst! Græd ej, skønt langt fra hjem du for: han blir dig både far og mor! Husk, i din krans hvert blad- er hans, — hans tanker for dit vel!

83Kong Fredrik den syvende.

(1863).

Nu tabte vor konge en fuldtro ven!

Og Nordens sag dybt sænker sin fane og følger lien

på begravelsens dag. Men Danmark, men Danmark lik dybeste smærte, nu brast deres varmeste, største hjærte, nu brast deres bedste landefæste, nu står der et skrig over kongens dod som fra mænd i nod.

Til Danmarks frelse den mand blev født,

som her er død. 1 ungdommen blev han fra hove stødt —

til folkets skod. Der trivdes han godt, og der vokste han sammen med bønder, matroser, i fare, i gammen. Ham skole blev givet af selve livet —: da snaren var færdig for Danmarks land, — var også han!

Det viste sig straks, han var bonde-dum

på deres kneb; forrædernes fineste kløgt skod bom på hans smule begreb.

siHan vidste jo bare, hvad folket tænkte, og derfor i faren dem frihed skænkte, han vilde det hele, og ikke dele, og holdt en tale, ej lang, kun det: »det skal ej ske!«

Så stod han tilrors som en god matros

i stormens hurra, han vilde ikke ha større ros;

men den skal han ha! Han vendte straks bougen mod Nord, — og så lå den i stille, i stormvejr, i snefog og fråden; — det hele rige snart måtte sige: »han er nok ikke så dum endda, for dette går bra!«

Nu ropte han netop på dæk hver mand;

ti det trak op. Nu svartes der netop fra masten: land! —

nu netop: da tabte han roret af trofaste hænder og sank i døden, mens skuden vender .... — nej, ikke vender; de kursen kenner: stå sammen nu, Danmarks hver eneste mand, — hold fram som han!

Det var just hans ære: stå jævnt i lag

og ej ta plads, men bredved de andre sit ærlige tag foruden stads.Nu høster de frugten: hver mand står evet, helt ned til soldaten så tro, så prøvet! Det kan ikke slingre, formange fingre har fast i roret, formange: »hurra, mod Nord endda!-

Der er ikke andet at gøre nu

end at holde ud, stå vagt i mørket, men uden gru,

med tro på Gud. Her er dumpt, lier er stilt, her er længsels vånde, hver står og lytter med halvkvalt ånde, — her er ventetider, — — indtil omsider det rødmer i luften med lyse drag: det er handlingens dag!

Til Sverige.

(28 December 1663).

Løft du dit gamle gule-blå; ti det må bæres foran. Nu vil ej Tysken ret forstå; men ser han det, forstår han.

Forstår, at større fare fant's end blæk på Bismarcks bukser, at der må dobbelt leverance af heste, folk og okser, —

86at ti års vrøvl til dagligt mén, som ingen kan få ret i, nu bleven er til krig med én, som har holdt ud i tretti, —

at Nordens stride folk er biet fuldt enige på jorden, som deres minner længst var ét på himlen over Norden, —

at Gustav Adolf atter er højmægtig glad påfærde; men denne gang mod Tysklands hær med Kristian den fjærde, —

at gammel tid med Håkon jarl til Palnatoke iler;

— mens hos den stærke, blege Karl står Tordenskjold og smiler, —

at vi, som har så godt forstået at banke op hinanden, vi skal just ikke bli' til spot, når vi får slås tilsammen.

— Men du må foran gå i vej, du spille må på bassen;

der følger sådan takt med dig, og du er kent på pladsen.

87Den gamle svenske melodi, berømt i hele verden, ej blot for hjærtets magt deri fra Jennys æres-færden, —

men for det alvors dyb, der sang på Lützens mark for slaget, og for den fantasi, der svang til vejrs i Narwa-braget, —

den, som du sang for hele Nord om kraft og dyd herhjemme: — nu må den i tre-dobbelt kor blive til hoved-stemme!

Nu må den bære op et digt om Herrens kald i folket, af blodets billeder så rigt, af flamme-skrift fortolket, —

og det skal kaldes: Nordens digt; — af alle dine største, som stråle vil evindeligt, det nævnes skal det förste.

Til festen for fædrenes minne.

(13 Januar 18tH).

Nu stråler høje minner i Nordens vinter-nat på fjældets hvide tinder, på sorte Kattegat.

ssDer er så stort og stille, mens nordlys flyver ind, som oin de skabe vilde en dag ved minners skin.

Hver dåd til Nordens ære, hver tanke til dens held, et stjærne-bud nu bære ned i den kolde kvæld! Til håb, til trøst de lyser — og med fordoblet magt for den, der går og fryser ved Ejderen på vagt!1)

Ej angstens skygge-vrimmel, ej lunkenhedens damp må morkne minnets himmel i natten før en kamp! Gid nu som for må høres i luften klokker slå, og hele hæren fores af mænd, den aldrig så! -)

') Lidt for Dancvirkes romniug.

!) So Mngnus den godes sagn, „slaget p;l Lyrskog-hedcnDa Norge ikke vilde hjælpe.

(PMn-kvaM 1861).

Når siden du sejler i Kattegat

og gennem ßelt, du finner ej mere den danske fregat

med rød-hvidt felt, du horer ej mere kommando-ord

i Vessels sprog, ej al den livsalige sang ombord

bag Danebrog. Du moder ej latter, du ser ingen dans

under hvide sejl, du følger ej kunstens langt viftende krans

oin mast og spejl. Men alt, hvad vi ejede der ombord,

til havs er sat, hvert skjold og hvert minne i dybet det for

en vinter-nat. Det var i den samme, fregatten skød

under Norges land nød-skud på nød-skud, mens sjøen brød

med tang og sand, en båd sattes ud for at hjælpe dem,

men vendte mod havn, ... da drev fregatten mod Tyskland frem

og brød sin stavn! da fløj ifra borde hver stump af vort,

hvert slægtskabs spor, det hivdes i havet, det ryddedes bort med forbandelsens ord!

soDen nordiske love, den gamle grå

gallions-figur, den hugdes istykker, fregatten lå som en nedskudt mur.

Den sattes i stand, og den sattes ud

ved Tysklands fod, men sort-gult var flaget, en ørn slog ud,

hvor loven stod. Da atter vi sejled i Kattegat

det var så tyst, der lå kun en tysk admiral-fregat under Skånes kyst. — —

T

Daniel Schjøtz.

{Uotl at overanstrengelse soin frivillig mllitnjr-lrcgo).

Han på ingen stormagt vented uden den, som er hos Gud. Dengang han sig døden hented, skikked han ej forud bud ned til England og til Franken, om han og fik lov at dø mellem brødrene på banken ved den dybe, danske sjo.

91Förste dåd af ungdom ildet, förste stærke, klare tro, første mand, som svor ved gildet, — første over dødens bro.

Han ej fatted, lian i noden var den eneste, som kom, og lian kæmpede til doden for vor æres helligdom. Han for alle vore tusen vilde gore fyldest selv, — sank så gennem vanvids brusen ned i dødens stille elv.

Første sjæl, som turde håbe frelse af sin hjælp mod vold, første varme, fulde dråbe af vort blod på Danmarks skjold.

Til Danebroge.

(Oa Dybbol toges).

Fordum syntes Danebroge sne-hvidt, rose-rødt, stråle gennem tidens tåge som en himmelfodt; gro som frugt af Danmarks have, slå som sang på deres grave, og med tankers trækfugl-skare over verden fare.

nAk, nu synes Danebroge lig-blegt, blodig-rodt, dale som en truffen måge, der har sig forblødt. Purpur-strømme vunden gyder, som af tro på retfærd flyder; segnende må folket bære korsets tunge ære.

Skål-sang for Ejdsvolds-mændene.

(17 Maj ISU)

Dengang vort eget land vi tog af hundred-årig is og harme, og lagde det for sol og varme, og bygde det med lov og plog; af klippen fik vi skatten gravet, med hvide sejl indtog vi havet, og fri brod tanken over pol af våren frem som midnats sol!

Og end erobrer vi med Gud: hver plet vi lægger ind til ager, hvert skib vor sjø i favnen tager, hver barne-sjæl vi folder ud, hver tanke-gnist, som livet klarer, hver dåd, som øger og bevarer, — er en provins til landet lagt, og for vor frihed varig vagt!

93Norrøna-stammen.

(4 November 1861)'

Norrøna-stammens længsel, den var det frie hav og kampens gude-trængsel og æren, som den gav; — var stordåd og var tanker med rod i Surtrs ild, med grene uden skranker og top i Ygdrasil.

Gik hver sin vej, hver frænde, hverandre tit til mén; vort sejers-løb var trende, men æren, den var én. Hver lik sit kald af tiden, Normænd og Daner først; om Svearne kom siden, så kom de også størst.

Som sol sken Danmarks drage i Vest- og Østerled, Normanna-åndens sage svang helt til Jorsal ned. Af gnisten, Svea stamme fik tændt på Polens is, gir Lützens sejers-flamme end halve verden lys.

108Først Norsk og Dansk til ening i hårde tider kom, men Sagas større mening lik mindre mænd vendt om; så Norsk og Svensk til ening i tidens fylde kom, og Sagas større mening skal mer ej vendes om.

Der er en spådoms-ævne i folke-åndens trang: Norrøna-stammens stævne til' stordåd end engang, liver fest-dag, som vi fejrer, må være løftets dag: den synker ej, den sejrer, vort blods, vor stammes sag.

Puritanernes sang.

(Af Maria Stuart).

Giv mig styrke, ræk mig våben, hold for nød-skrig himlen åben! Herre, er den din, min sag, skænk den så en sejrens dag! Styrt dine tiender! Styrt dine fiender!

Rul frem din torden-sky, lyn falde af den, i deres synders afgrund begrav dem,

95svid deres sæd, . vælt om og træd! Lad sä på sne-hvide due-vinge over din troende trosten svinge, lad liani se oljeblad fra den sommer, som efter straflens syndflod kommer!

Jagtsang.

(Af Maria Stuart).

Lyngen bag os står i røg,

står i røg, foran er vor dronnings bog, dronnings liøg.

Vellugt slår af birk og hæg,

birk og hæg, hornet stormer klippens væg, klippens væg.

Luften er så blank og tørst,

blank og torst, hurra, opad, hun er forst! hun er først!

Jage, jage glæden selv,

glæden selv, jage den i dodens elv, dødens elv.Taylors sang.

(Af Maria Stuart).

Hver glædes-stund du fik på jord, betales må med sorg. Om flere følges ad, så tro, de gives kun på borg. Der kommer snart en smærtens-tid ined suk for, hvad du lo; den lægger rentes rente til med afdrag i din tro.

Mary Aune, Mary Anne, Mary Anne, Mary Aune, du skulde ikke smilet, du, så græd jeg ikke nu.

Gud hjælpe den, som ikke kan

gi kun sin halve sjæl;

der kommer også tid, da han

må tage sorgen hel.

Gud hjælpe den, som var så glad,

at han ej glemme kam.

Gud hjælpe den, sonwabte alt,

men ikke sin forstand.

Mary Anne, Mary Anne,

Mary Anne, Mary Anne, alt i mit liv, jeg plante fik, frøs ud, dengang du gik.

97

7Et telegram.

(Mel adresse og underskrift SO ord).

Om du får gråe hår,

kærlighed gir atter vår. Om du ser, at det sner,

det, du såede, gror og ler. Af vor bøn vokser løn,

af din datter og din søn. Hvert et skud, som gik ud,

finner du igen hos Gud.

Bryllops-vise Nr. 2.

For løftets altar hvid-klæd gav du eden og hørte, hvor den sank i evigheden. De rædde tanker svæved omkring den dybe brøn, men hjærtet bange bæved tilbage i en bøn. Da det stjærned, lysned for dit øje, ti din moder bad ifra det høje, bad med dig.

98Du følte straks, den hånd, som blev dig givet, den vilde holde fast som selve livet; og tryghed kom og glæde, og intet mer var trangt, og fast du måtte græde, lå livet lyst og langt! I de milde kærlighedens tårer frygten smælter, hele livet vårer og får mod.

Du tog farvel med ham, som sad ved siden, som var dig far og mor, fra du var liden. Nu var lians gærning færdig, du stod der klar og glad, du stod din moder værdig, som han så ofM^iad! Nu han læste tak ndardit oje, og han hørte tak ifra det høje, tak til sig.

Og dem, som du, selv barn, gav barne-pleje, din søsken-flok, her deltes eders veje. Den bedste Ion de eje, de give nu i lag, — ti deres tak vil veje engang på smærtens dag! Tak og bøn vier ind din lykke, tak og bøn må til slut den smykke, tak og bon!

99

7*†

Lektor Thåsen.

Jeg læste engang om en blomst, der stod afsides, bleg og bæved på sin rod; ti fjæld-naturens ringe kraft gav sparsom saft og neppe farve.

Da en botaniker fik blomsten se, han udbrod glad: o, den må gives læ; den må som frugtbart livsens-ord i sol-varm jord til tusen blive!

Men som han tog deu op med mulden om, en sælsom blinken over hånden kom; — ti der hang guld-stov ved dens rod; se, blomsten stod på store gruber!

Og egnens ungdom ilte alle frem til under-stedet; ti det ante dem, at her lå landets fremtids-skat; et blink i nat

fra Gud var blomsten! — —

Ak, dette husked jeg, da jeg fornam, at livets Herre havde løftet ham fra fjældets kulde, vintrens slud, at foldes ud i evig varme.

100Ti der den bunded, denne livsens rod, det tindrer, blinker! Se, den leb imod de store visdoms-grubers schakt guld-årers trakt i tanke-dybet.

Nu, da lian løftedes, for lvs er bragt den herlighed, hvorved han tro holdt vagt. Vor fortids tanke-skat er der, og der er skær af fremtids rigdom.

Kom, landets ungdom: grav metallet frem, hvis støv ved blomsten hang, der bares hjem! — Til eder, eder var han bud: fri længseln ud, han drømte over!

Under en rejse i Sverige.

Fra jeg var barn du tog mit hjærte, fordi det store du mig lærte. Som mand jeg venter nu på dig, — ja, Nordens sag ved dig, ved dig!

Du er så rig på land og ævner, men mod det store ej du stævner. Før Nordens sag du viser vej, dig selv, dig selv

du finner ej!

Der er en poesi, en længsel i alt dit folk, men som i fængsel.Skønt største kraft er dig forundt, ber er ej altid rigtig sundt.

Her er for meget, som begynnes, for mange tiltag, som fortynnes. Skont folket er så hjærte-rigt, for liden tro, for liden pligt.

Du kan ej trives uden fare og noget stort at tage vare, du samles ikke, før liver barm ved Sverigs navn igen blir varm.

Du løftes ikke ved dit eget, før æren er på himlen steget, du glædes ikke uden dåd og vovsomt liv i sol og gråd.

Ti, hvad der i dit minne lever, er alt for stort, det mere kræver. Tag Nordens sag! Gå frem med den! Den giver dobbelt dig igen!

Af alt, du kan, er den det største, af alle krav den har det første: den har din fremtid i sin favn med bod for alle dine savn!

Du hjærte-folk, du fantasiens, du længsels-folk, du poesiens, o, fvld dit hjærte, loft din ånd: hæv Nordens fane i din hånd!

102Stevnemøde t.

Aftnen er stille, tonerne trille

lyd-løse ned i det evige væld. Kun inine tanker lyttende vanker; — vil hun ej komme i kvæld?

Vinteren drømmer,

stjærnerne svømmer

gennem dens Hor-lette syner og ler,

nævnende sommer,

elskov og blommer; —

tør hun ej møde mig mer?

Havet med panden

islagt mod stranden

sukker i længsel og rejse-syg ro.

Skibe for anker,

sejl-fyldte tanker; —

o, vi må finnes, vi to!

Sneen har dalet, tumlet og malet

æveutyr-let i den skog-dunkle hej;

dyrene lister,

slag-skygger frister:

var det dit fodtrin, — o nej!Modet du savner,

rim-frosten favner

længselens grene, fortryllet du står.

Men jeg tør sprænge

dækket og trænge

ind, hvor i drømme du går.

Studenter-sangforeningens vise.

Nu, brødre, en sang istem, dens lyse følge svinge frem! Op af den slår kærligheden, men foran går sejers-glæden, og rundt omkring den blomster-sæd på forårs-længsler drysser ned!

Alt vide med sang vi f6r, og minner blinker i vort spor i faner og fjærne venner, i kranse fra kvinne-hænder, i festers fryd med ungdoms-dåb i folkets fortid, folkets håb.

På Halden en sol-klar dag det gamle, gennemskudte flag har vajet igennem sangen, har manet igennem klangen med rødme af hin stærke brand i helte-død for fædreland.

104Mod Arendal vor sommer-vej »til magt og ros!» — den glemmes ej! Blant flåden inover dybet på toner gled sanger-skibet: til Norges skibs- og handels-flor vi vilde give hejse-kor.

Vi mødte i Bergens by det gamle favnet af det ny. End Ijomed fra fjældet luren, kong Sverre stod i naturen; men frisk og fuld af nuets lyst slog sangen op af folkc-bryst.

Upsala, Lund og København, der tændes sange i hvert navn! Der bandt vi med harmonier en tre-klang, vi Norden vier: den er i vældigt kor engang Nor røn a-stammens enheds-sang!

Frisk mod da og vidre frem: hvor vi har ekko, har vi hjem! Vor fremtid i sangen blåner, vor fortid i den ej gråner, alt mens vi vandrer mand ved mand og synger sommer i vort land.

†

Fru Louise Brun.1)

(30 Januar 18G0). Iv O 1' (bag sccncn).

Farvel, farvel fra ven, fra folk, fra fædreland! Nu er det endt, dit stille virke, dit ord, din sang til åndens pris i kunstens glade kirke.

Herre-kor. Tak, for du kom med ungdoms-mod, der den forsagte skare stod, som skulde prøve første gang!

Daine-kor. Tak, for du kom i morgengry med kvinne-takt og kvinne-ly til kunstens ungdoms-viltre trang! Alle.

Tak for hvert vår-skud i dit bryst, tak for din tones milde lyst, tak for det fine, blege skær, som farved alt, du rørte her. Tak for din ædle, tause færd, tak, tak,

tak, for du gav vor gærning værd. Tak, tak!

') Den afdøde havde været med at äbne det förste norske teater, som Ole Bull oprettede.

106Epilog-,

Vi have livlig seet gå forbi et billede af livet, strengt, alvorligt,1) en sjæl, til fangetagen af begær; dens hele liv blev til et arbejds-fængsel. Religionen synger ind sin salme, og poesien, kunsten spreder sol; men sjælen træller, intil håret blegner.

Hun, om hvis minne vi er samlet her, har følt det tidlig under hårde vilkår, som stængte livet, og som mørkned sjælen, — hvorledes menneskerne gik i berg! Og hun oprørte sig imod det; ti af store kræfter fødes lysets længsler: hun vilde frelses og få frelse andre! Hun søgte udad med urolig ånd til folk, til bøger; men blev tankefuld, som den, der fant ej; — innesluttet som den, der tør ej; — alt intil en dag lian, som af æventyr og kæmpe-sagn tik den forunderlige trylle-bue, stod op og spillede mod dal, mod tjæld: stig frem, stig frem, af folke-dybet frem, du skabermagt, som alt i folkets morgen dets billed løftede til skræk, til storhed i asa-drommen og i tursers værk! Som fjældet luder over eget afspejl,

1) „Søstrene pit KinnekttHen" var opført.

107vi så vort liv i dette tanke-hav,

med vår, med vinter og med vår igen. —

Vort billed gav du tit i sang og sagn

i mørke tider og i lyse med,

vort billed møder os, hvorhen vi går, —

men folket ser det ikke, ser ej op

fra arbejds-tanken og fra vane-gangen! —

O, væk det, løft. det, lad det se sig selv!

ti før det ejer ej sin egen ævne!

Og det gav genlyd! Scenens alver frem myldred om ham, der han stod og spilled! De tændte lamperne, de rejste grotten, de støved dragterne fra Holberg af og spøgte i dem under pudder-skyen, — for op på tjældet i en sommer-nat og fanged sæterjenten, mens hun sov, og skræmte livet af den gamle frier! De dansed nisse-dans i tusmørk vinter og legte tag-fat med sin egen skygge. De dypped hykleren i sukke-dampe, de bandt lov-trækkeren i spinnel-tråde; de strodde pengene, en gerrig samled, de spænte fødder und-af bygde-paven! De sanked tårer, den forførte græd, og lagde dem på altaret som perler. De smælted hadet i den hårdes bryst, det faldt som regn på fiendens tørre ager; de bandt bagtaleren til halen af de vilde rygter, som rundt landet pisked, — beregneren, som løb, hvergang det kneb,

tosde skod på havet i en åben båd, — men han, som ofrede sig selv, sit eget, de bar mod himlen på sin glade latter. Snart slog de trylle-ring om to, der elsked, og drog dem rødmende helt frem til altret; snart drog de skikkelser af kæmpe-grave og lod dem skride mellem nutids-myldret. — Der var ej nogen, som fik længer fred, sig selv, sin dårskab, fædrelandets krav, det heles sejer og det halves ynk, ja, troens folkemagt og tvilens slaphed snart folket folte i sit eget billed, da skarpt i scene-lyset det blev stillet.

Men hun var kommen med! Den förste tone traf hendes bryst og vakte tusen minner om noget, som hun aldrig havde vidst! Den første aften, tæppet ruiled op, kom frem med bange skridt en hvid-klæd en og bad om hjemstavns-ret for Norges kunst, den unge scene-kunst; — men var så ræd, den bløde stemme skalv og øjet svigted: dog ud af stemme, øjne, skikkelse og gang klang en forjættelse i al sin blyhed; ti hun, som sagde disse første ord, hin mørke pige med det dybe øje, se, det var hende!

Hendes kunst gik snart i milde stråler gennem aften-stunden. — I magisk blinken alve-let den lyste

109på skjulte længsler og på halv-gemt sorg, men dæmpet, sagte. Rørte hun ved glæden, kom samme varhed. Men vi alle følte så rigt et væld, at hvis liun bare havde en ubevogtet stund det ladet stråle i al sin innerlige mægtighed, det havde båret hende selv fra jorden.

Ja, hendes stille gang igennem livet var ikke svaghed, men behersket styrke, var ikke frygt, men dyb ærbødighed for disse sjælens mægtige: — eksempel for ædle kvinner, som for stærke mænd, og det skal kranse hendes rene minne. —

Men det hun tidlig havde lært sig selv, hun lærte andre. Når hun stod på sceiieu og gav et billede af kvinnens kamp mod råhed, hæftighed, mod vildt begær, så, — skønt hun brugte kun en kvinnes våben, den tause værdighed, det fine smil, den lette spot, den sejers-sikre latter, — de spilled blinkende i åndens dag-skær, og bragte sejren under silke-fanen. Hun rejste skranker om den svage kvinne, (som stødes, trænges i et halv-bygd samfund), hun opstod lier og talte foran tusen aften på aften om en kvinnes værd. Var det ej hendes kald fuldt at befri alt det, som drømmer i et kvinne-hjærte, hun kunde værne det i al sin skønhed.

110Hun fik af kampen noget skarpt og taust; — men undertiden kunde hun i sang udsende lifligt bud, forløst og fri og af sit fulde hjærte! Da fornam vi en sådan længsel efter hel, fuld fred, at tanken grebes af vemodig anen. —

— Nu er den opfylt! — Sorgefloret hænger om hendes navn, og klokken har alt kimet. Nu hav hun kaldet os for siste gang hid til sin scene, at vi her kan takke for det, hun gav os. Ti som hun har givet, har ingen anden! Ilun gav af sin smærte, mens hjærtet blødte under fine smil. Hun bod på tårer af sin egen kamp og gav os glansen af sin egen sejer.

En rørt, af bønnen båret tak, du ædle, fra dine brodre, dine søstre alle! Fra Norges unge kunst bestandig tak! Fra kvinnerne, hvis rene tolk du var, farvel og tak! — Fra alle dem, du løfted pa åndens vinge-par mod skønhed op, endnu en gang en krans, — det er den siste.

(lßggcr üen foran bysten)

Nu glæder Gud dig i sin lyse himmel, og vi vil glæde dig med god erindring.

IC or

(dccmpct bas scenen).

Favvel, farvel! Nu i din grav hvert savn er glemt,

inmen hvad du gav, skal være gemt. Skud af din ånd skal spire her: en liljevånd i smærtens skær.

Farvel, farvel du længsels-sjæl, nu har du fred og smiler ned, nu har du fred i evighed. Gid vi må gå så glad did ind, gid vi må nå en tro som din! Farvel, farvel.

Til boghandler Johan Dahl.

(Pr lians 60-årtgo fødselsdag).

Og dette skal være hr. værtens skål!

— »Hurra!«

Men medens vi synger en vise, giv tål!

— ii A-ja!«

Ti først skal 1 høre, hvad han fik at gore, da hid til vort røre han lod sig forfore, blant hav-skærets ørne og Vergelands bjørne, — hu-ha!

112Han kom så uskyldig som lammet om våren, — o, ve!

Så »kon« og så fin og troskyldig ny-båren som sne.

Det yndige kod blev straks hugget til karse, og siden af Vergeland inkogt som farce og muntert fortæret, og knokler foræret i grams!

Men dristig som bukkene, Asator kored,

han sprang tilsammen i skinnet og gav dem på øret

med klang! Det kunde de like, han havde sig slaget til broder, og optaget var han i laget! Og snart var der ingen mer elsket i ringen end Dahl.

Fra boden dernede et lys over landet der steg.

I stuen deroppe sig heltene blanded til leg,

og derfra gik smagen, kritiken og moden, et stykke af Norge blev formet i boden. Den lille har minner, historien finner dem nok!

113For hvad du har tændt og har udholdt og strævet, vor tak!

For kræfterne, som du har glædet og liævet, vor tak!

For alt, du i god tro har ivret og snakket, ja, for dit velsignede hjærtelag takket, du snurrige, sære, du gamle, du

kære, vor tak!

Bryllops-sang nr. 3.

Når fædre-huset åbnes for at sende den ældste ud med: Herren folge hende! sne-hvide duer stige rundt om den hvide brud op mod det lys-blå rige, ti bønner flyr mod Gud: kærlighed gav hun alle dage, kærlighed må hun få tilbage, kærlighed!

En hjemmets alv hun gled bag busk og grene fra sjæl til sjæl at foje og forene, var bedste-moders oje og hendes friske fod, og bar af moders møje med ungdoms lette mod. Kærlighed o. s. v.

idNår faders tanker længtes efter hvile,

i hendes sjæl de så et gren-svær smile;

skønt for hans stærke virke

hun vart tilside gled,

hun kom og gav ham styrke

så ofte som han led.

Kærlighed o. s. v.

En søster-flok af hendes tro veninner, fra hvem hun går med vårens fagre minner, i stille tanker lede den unge brud til ham, som søndred deres kæde; — nu vil de bede ham: kærlighed o. s. v.

Den hustro, som af kærlighed forskønnes,

er som det træ, der end i vintren grønnes,

hun vokser med vor tknke,

hun varmes af vor id,

og samme fred vi sanke

til samme aftentid.

Kærlighed

gav hun alle dage,

kærlighed

må hun få tilbage,

kærlighed!

115Til billedhugger Borch.

(PÅ hans fomti-årigc fotlsels-daf).

l)u stærk og lys blandt venner står idag, du fylder femti år, og det, du skabte, om dig ler, men selv du fremad ser. Din barne-tro, din glade ånd, og så din aldrig trætte band, dit hjems musik, dit hjærtes viv skal digte i dit liv.

Du turde tro det, glade mand, at kunsten hjemme leve kan, du tvang granitens hårdhed til at give tone-spil. Du trængte ind i vor natur og fanged »jægeren på lur«, og frem af folkets skonheds-trang din »ægge-pige« sprang.

Alen ned ad sne-bedækte li. en gut kom susende forbi, du strakte ud din hånd, og se: han stod som stobt i sne. Men dia »ski-lobers« raske mod, det er dit eget, da du stod i verden ud på kunstens bud, men med din tro på Gud.

116Ja, du har hjulpet frem dig selv, din tro som fjæld, din viljes elv, men mest de tusen hvile-sted alt i din kærlighed. Var alle de nu sammen-blæst, som elsker dig, o hvilken fest, selv slaverne på Akershus lik da idag en rus! ')

Men alle os du gjorde godt, vi bygger dig idag et slot, det står på hjrerte-fredeus hoj med bønnens gyldne fløj. Og du skal bo deri med dit, hver gang at du må hvile lidt, og gennem dem, som har dig kær, dig kenne himlen nær.

Se, fædrelandet længst dig gav den tak, som mest du holder af, det gav en mø med gule hår som billed af sin vår. Hun kom i æventyrets flok med nøkke-spil og huldre-lok og med den høje søndags-fred i salmens herlighed.

>) Han har i flere ir frit undervist begavede slaver pi Akershus i tegning m. ro. og derved hjulpet dem til en fremtid, nir do kom ud.

117Så leve du da længer frem til lield for land og lys for hjem! Gid det, som du dit hjærte gav, end blomstre på din grav! Bevare Gud i miskunhed din evig unge frejdighed, — Han give åndens mænd og sag tit sådant hjærtelag!

Spinnersken.

Nej, hvad var det jeg fik for et spørsmål, da han gik:

»jeg en væv lager til, den skal op som i april;

hvis du tror, du har råd, — giv mig tråd!«

Nej, hvad mener han vel? Vil han væve på den selv?

Og mit dejlige spin, se, det mener lian skal ind?

Og så fort som det går,,— alt i vår?

Og han lo, da han fløj; nej, han er så fuld af skøj.

Tør jeg lægge mit spin i så ungt og flygtigt sind? — Give Gud, at det bandt, hvad jeg spant!

iisDen hvide, røde rose.

Den hvide, rode rose, så kaites søstre to, ja to. Den hvide var så stille, den røde altid lo.

Men omvendt blev det siden, ja,1) ti så kom friertiden, ja. Den hvide blev så rod, så rød, den rode blev så hvid.

Ti ham den røde elsked, ham vilde far ej ha, ej ha. Men ham den hvide elsked, han fik på timen ja. Den røde, ak, hun falmer, ja med suk og sorg og salmer, ja. Den hvide blev så rød, så rød, den røde blev så hvid.

Nej, så blev far, skam, bange, og måtte til med ja, å ja! Og så klang glade sange til bryllops-skud, hurra! Og snart sprang mindre roser, ja på sko og bitte hoser, ja. Den rødes, de var hvide, — men den livides alle rød'!

') Dette Ja" skal kastes let ud og i fistel-tone.

119I ungdommen.

Ungdoms-mod, ungdoms-mod går som rov-fugl i det blå, det må jage, det må slå, det må alle varder nå. Ungdoms-blod, ungdoms-blod går som dampen gennem hav, storm og strøm og is i trav sprænger det og ler deraf. Ungdoms-drøm, ungdoms-droin lister som en skalk i løn ind i pigens morgen-bøn; hele vårens duft og følge i dens lette strømme bølge. Ungdoms-lyst, ungdoms-lyst fosser som et fald mod kyst, skogrer, kaster stråle-gaver endnu, mens det sig begraver. Ungdoms-lyst, ungdoms-drøm, ungdoms-blod, ungdoms-mod farver og forgylder verden, syngende på hele færden.

120De norske studenter til fru Louise Hejberg.

(1866).

Skimt af kunstens alve-heje bag hav-tågens gråt, blinken af de gyldne fløje på Aladdins slot, sol-frugt af den lange sommer i halvhundred år — så vi tit: nu selv du kommer til vor unge vår!

Dronning over alve-riget, digter-længselns fe, — tog det stumme barn, der liiged til din lykkes læ, vugged det i sol og vnde, gav det tungens tolk, så det kunde højt forkynde undret for sit folk.

Dronning over alve-hjemmet,

har du trylle-ord,

som kan hæve, hvad har hæmmet

væxten i vor jord?

Yndens vækst og kærlighedens,

digtets moder-træ, —

kan du give kunsten fredens

ly og alve-læ?

121Drag forbi som drøm om våren, bær vor længsel did til den tid, da du blev båren, åndens store tid!

Tag vor tak for, livad den bragte, med til Sjølunds strand! Tag vor tak for alt, den vakte i vort fædreland!

Den blonde pige.

Skønt liun vil som et luftsyn vige, dersom jeg sådan tale tør —: jeg elsker dig, du blonde pige, gemt i din yndes hvide slør. Jeg elsker dine drømme-øjne, der går som måneskin på sne og sænker sig, hvor skoger hojne, i noget gemt, jeg ej får se.

Jeg elsker denne ædle pande, fordi den står så stjærne-klar og spejler sig i tankens vande og ved dog ikke, hvad den har. Jeg elsker dette hår, som flokker sig bagom nættets travle bånd; — lig mytens amoriner lokker det på mit øje og min hånd.

mJeg elsker denne form, der gynger i takten af sin brude-sang, som kraft og livs-lyst daglig synger ud af sin unge, dunkle trang.

Jeg elsker denne fod, som bærer en sådan sejrens herlighed igennem ungdoms-modets sfærer imod den første kærlighed.

Jeg elsker denne hånd og læbe, de to i elskovs-gudens pagt, ved hvem han rækker prisens æble, men hvem han også har på vagt. Jeg elsker dig, jeg må det sige, — endskønt du ej et bogstav tror, men flygter, svarer, ingen pige tør dvæle ved en digters ord.

Tag imod kransen!

(Af Fiskerjenten).

Tag imod kransen, den er til dig, tag imod kransen, tænk lidt på mig! Her er det grønneste græs til den skønneste, her er den hvideste blomst til den blideste,

123her er den fuldeste knop til den huldeste, her er et eneste blad til den reneste. Tag imod kransen, den er til dig, tag imod kransen, tænk lidt på mig!

Det første møde.

(Af Fiskerjenten).

Det förste modes sødme, det er som sang i skogen, det er som sang på vågen i solens siste rødme, — det er som horn i uren de tonende sekunder, hvori vi med naturen forenes i et under.

Godmorgen!

(Af Fiskerjenten).

Dagen er oppe, glæden tændt, mismodets sky-borg stormet og brænt, over de glødende fjælde lys-kongens hær-skarer tjælde. Oppe, oppe!« fugl i lund, »oppe, oppe!« barne-mund, oppe mit håb med solen.

124Fædrelands-sang.

(Af Htkçrjcntcn).

Jeg vil værge mit land, jeg vil bygge mit laud, jeg vil elske det frem i min bon, i mit barn, jeg vil øge dets gavn, jeg vil søge dets savn ifra grænsen og ud til de drivende garn.

Her er sommer-sol nok, her er sæde-jord nok, bare vi, bare vi have kærlighed nok. Her er digtende trang gennem arbejdets gang til at løfte vort land, blot vi løfter i flok.

Vi for vide på tog over gyngende våg, rundt i landene knejser normanniske tårn. Men vort modige Hag flyver vidre idag, og det rødmer af sundhed som aldrig tilforn.

Og vor fremtid er stor; ti det tre-kløvde Nord, det skal samles igen, det skal blive sig selv. Hvad du ævner, kast af i det nærmeste krav, det skal bæres helt frem af en voksende elv.

125Denne bo-stavn er vor, og vi elsker den for, hvad den var, hvad den er, hvad den bliver igen. Og som kærlighed gror af den hjemlige jord, skal den gro af vor kærligheds frø-korn igen.

Han fik ej lov til at lægge ud.

(At Fiskorjenien).

Han fik ej lov til at lægge ud, hans far var gammel, hans mor var svag, og bruget voksede dag for dag: — »Hvad vil lian også på viking-færden? Her har han alt, som kan ønskes i verden«.

Men gutten længtes, når skyen jog; da så han, kæmper til slaget drog. Og gutten længtes, når solen sken;^ da så han, kongen i hallen tren. Han stod, han glemte at gore gagn, han stod og tænkte på gamle sagn.

Det var en morgen, afsted han drev mod ytterste skær, mod det åbne hav at se på legen om strand og rev, og høre det døn, som kampen gav.

126Det var en dag i den förste vår, da stormens rost over landet går: du må ikke længer is-lagt sove! — Da så lian syn, som gav lyst at vove. —

Der lå et lang-skib i stål-grå vig, det livilte ud efter stormens krig. Dets sejl var bundet, det selv fortøjet, men syntes derved ej vel fornøjet; ti sejlet rykked, og masten rysted, og skibet huggede skum med brystet.

Ombord man tog sig en liden pust; man sov, hvad heller holdt måltid just. Da hørte ned de fra klippen rope, — det syntes ord af en top-målt tåbe —: «tør ingen ride så høj en båre, så giv mig roret; — mig længes såre!«

Nogle så op imod fjældets hang, andre vendte sig ej engang; ingen sig lod sin mad-ro rane. Da faldt en sten og blev to mands bane.

Op sprang alle fra dæk og tilje, kastede mad-kar og greb til våben; opad pilene sang, — men åben stod han på klippen og gav sin vilje: »Høvding! Giver du skibet med lænipe, hvad heller lyster dig først at kæmpe?«

127Sligt at høre blot tids-spild var, et spyd blev skikket at gå med svar.

Traf ham ikke. Dan sagde rolig: »mig venter ingen i dødens bolig. Du, som havene alt har pløjet, kan gå der ind eller hjem dig skynde. Alt, du under dig her har bøjet, det må du give; — jeg skal begynne! For mig du samled; nu mig du henter; min tid er kommen; på mig det venter«.

Den anden lo fra sin høje løfting: »ifald du længes så, som du siger, fred skal du nyde. Kom, bliv min kriger!« — »Det kan jeg ikke, jeg fødtes høvding. Jeg ved min vej, og så må jeg byde; det ny kan ikke det gamle lyde«.

Forgæves øret mod svar han lagde. Da sprang han nærmere ned og sagde: »I kæmper! Høvdingen vise skylder, hvem sejers-fader sit guld forlener. Ham, som det bliver, ham hær-mænd hylder. Skam den, som ikke det største tjenei:!«

Da blussed høvdingens kind af harme; han sprang i sjøen og svam mod landet; den anden hoppede ned mod vandet og tog ham op i de stærke arme.

Meu høvdingen så ham i ojet ind, og straks han kente hans høje sind. »Kast våben til ham, han ingen ejer«,

ombord lian ropte; »hvis du får sejer,

128så kan du sige, han selv dig rakte

det sværd, du svang, da du fald ham bragte«.

Og kampen rejste sig under fjældet, hvert hug gav sukkende døn tilbage. Derude snøfted den vrede drage, snart lå dens høvding på stenen fællet.

Det gav et skrig mod det is-grå fjæld, det mvlred op ifra stævn til stævn, i sjøen sprang de, hver mand, til hævn og stod snart oppe på klippens hæld. Men svagt den døende hånden svang; han bød iblant dem for sidste gang: »en mand må falde, når han er færdig; ti stort skal sluttes en helte-sang. Tag ham til høvding; ti han er værdig«. — lian mer ej kunde, hans læbe blegned, hans kæmper ilede til, han segned, ham plads var ryddet ved Odins bord, på hin han viste, idet han fir.

Den nye høvding var ikke sen, lian steg på stenen og tog tilorde: »først rejses tegn over heltens ben, og derved minnes, hvad stort lian gjorde. Men før det kvælder, vi sejl må hejse; ej døde hæfte på livets rejse«.

Og varden bygdes, og sejl for op, snart dragen leged på bolgens top. Et minni-dråpa klang over sjøen til ham tilbage på dødning-øen, et velkomst-kvad mod den unge får, han stod i løftingen ved sit ror.

143Men da lian hjemmet strøg tæt forbi, hvor alle stormede ned mod stranden med rop, med undrende syn på manden, som styred Øgers sjo-stærke ski, — faldt kvæld-sol rødlig på sejl og skjold og på den høje bag kæmpe-vold.

Han styred skibet ret lige på, så ræd de ropte: lian vil forgå! Han vendte skibet, så der stod gov, og smilte hjemad: »får jeg nu lov?«

Jeg vælger mig april.

Jeg vælger mig april! i den det gamle falder, i den det ny får fæste; det volder lidt rabalder, — dog fred er ej det bedste, men at man noget vil.

Jeg vælger mig april, fordi den stormer, fejer, fordi den smiler, smelter, fordi den ævner ejer, fordi den kræfter vælter, — i den blir somren til!

130Ved Ditmar Meidells bryllop.')

(21 Juli 1866).

0 brud, lier kommer han

fra venners hånd ved vikens strand,

lidt skaldet og lidt lad,

men hjærte-frisk og glad.

Iler kommer trofast lian —

den gamle brune krydser-orn

med ar fra mangt et torn,

men øjne som i børn.

Han var en gut så kåd, han lå helst ude i sin båd og vugged sig i fang på drømmes båre-gang. De brede, høje sejl mod inasten slog i solskins spejl; og strømmens lune drev foruden ror og stræv.

Men mens han lå og så sit billed i det dybe blå, — hans skude, den gik af imod det åbne hav! Hurra, han munter sprang til roret under bølge-sang; den første farens stund var som et livets fund.

') „Krydserens", senere „Aftenbladets" grundltegger og redaktør nu i over tyve år.

JEj vendte han, — nej ud, hvor frihed hersker som en Gud, hvor alt er grænse-løst, som havet, aldrig ost. — Didud, i drevet ud, — hvor dog så tit for sidste klud et mægtigt mod sin sag har frelst for sejrens dag!

Didud han lystig stod;

den steg hans kraft, det lo hans mod,

hans dæk blev spulet, men

han bares op igen.

Han bares altid op

som fugle-leg paa beige-top,

mens mangen stolt fregat

gled ned i dybets nat.

Hans fartøj lå så let, ti hjærtens-glæde bygde det, — og dog så traust og fast: vor ungdom var dets last. Og en ustyrlig klang af skud, raket-spillop og sang var altid der ombord med ekko over Nord.

Han blev lidt træt tilslut, — lian længtes ind, hvor han var gut, han atter lå og så sit billed i det blå.Han så, den skælm, han så — sit eget ej, men hendes stå, som var hans længsels fnnd, med smil i bolge-bund!

Og anden gang hans liv

var vugget frem til kraftens bliv, —

og anden gang hans båd

går ud til dyst og dåd!

Og anden, anden gang

ombord skal stige skud og sang;

ti nu er troen med

i kvinnens kærlighed!

Norsk sjømands-sang.

(Vod bÅd-ilMvncl i Stavanger J868).

Den norske sjomand er et gennem-barket folke-færd; hvor fartøj flyde kan, der er han første mand. På togt og hjemme her ved sund og skær og fiske-vær han har sin Gud i sind og sætter livet ind.

Her er et folk i krig for livet uafladelig — med dyre mande-fald i kampe uden tal.

133Det, som er daglig-dags, det nævnes ikke netop straks, og tit er ingen med, som bringe kan besked.

Men vesle fisker-båd

har båret frem sä mangen dåd

af mod og herlig kløgt,

skont aldrig den blev trykt.

Og mangen sjømands liv-

fik dødens krans af taug og siv,

som burde haft i guld

sit navn blant kæmpe-kuld.

Sankt Olavs-korsets ros

ret høvde for en vestlandsk lods,

som l-edded hundred mænd

og hundred om igen.

Og mangen liden gut,

som red på hvælvet hjem tilslut,

når far var sat ombord,

han burde haft et ord.

Dog Xorges høje kyst er landets eget moder-bryst med næring og med gråd ved sønners raske dåd. 1 det er alting gemt, og der er ej den mindste glemt fra Hafurs-fjordens dag, til ham på sidste vrag.

134Det følte hver, som kom fra rejs igen, og så sig om; det følte hver, som gik, i sidste afskeds-blik. De følte, hvor de for, at landets lykke var ombord: vor ære og vor magt har hvide sejl os bragt.

Hurra for dem idag, som farer under norske flag! Hurra for lodsen, som dem forst imøde kom! Hurra for dem, som ror sin fisker-båd på hav og fjord! Hurra for alles lyst: vor skær-omkranste kyst!

†

Halfdan Kjerulf.

0868).

Vinterens greb i hans ungdom og kraft blev dog til intet! Den vårlige saft redded sig gennem i lidende stamme; langt ud i somren sprang blomsternes flamme, langt ud i høsten rant modningens rødme, — frugterne få, men af duftende sødme.

135Digteren fik dem, til udsæd de kommer evigt, hvor folket star evigt i sommer, — medens han selv

ludende hang over døds-vovens elv, kæmpende vidre mod vinterens is, kæmped for sommeren, sangerens pris, kæmpede segnende, ydmyg og skon, snart blot i ben.

Sommeren tog ham! Nu har han sejret! Nu, mens det høstes det gulnende korn, nu, mens det ljomer af lurer og horn sit intog han fejred.

Billede er han på digtningens magt, bidt af vor vinter, med somren i pagt. Ligesom luften i sitrende skin, fjældet med løv-skog og rødmende tind, vandet i fang bos det brogede vænge nu står og toner i sol-spillets strænge, — skal også digtningen løftes en dag,] er den, selv segnende, tro mod sin sag, — løftes af trængsler — :

snart er her sommer med sommerens

længsler!

136De norske studenters hilsen med fakkel-tog

til

deres kgl. bojheder kronprins Fredrik ug kronprinsesse Louise,

da de netop var blevne forlovede.

En frejdig ungdoms-skare med blus i måne-skær mod håbets strande farer og flokker sig om jer. De blink, som mulmet bryder med folke-don og sang, om jer tilsammen flyder og vorder dag engang.

Som konger fordum kåret på ting-alinuens skjold, af folke-ønsker båret I står på konge-vold. O, skuf os ikke atter, du håb i stjærne-kvæld, lad Nordens son og datter nu bringe Norden held.

Vor tro er ung og frodig: en kvinne går som tolk, selv ung og varm og modig som sang fra folk til folk. Når under jubel-torden Du står i bryllops-skrud, alt ungdoms-håb i Norden med dig, med dig står brud.

137Når bryllops-klokken kvæder, når hånd i hånd blir lagt, og når forældre græder i bon og minners magt; da er det sødt at vide, de brodre-folk, de tre, står frem ved eders side og der sin fremtid se.

De norske studenters hilsen medH'akkel-tog

tu

professor Welhaven. Lyt nu, du ludende sanger, tonerne strømmer tilbage!

Varmt 0111 dit sind ungdommens glade falanger under dit vindu dem jage

jublende ind. Hjærternes genlyd sig gynger

højt i det blå, i det solsitrende blå, hvori din sølverne tone den slynger.

Smiler du ikke ved målet, du, som i vintren har vugget

forårets tekst? Alt, hvad dit mod har bestrålet, alt, hvad dit mismod har dugget, nu har det vækst,

138ranker sig op om din skulder,

fylder din favn, — fanger i roser dit navn, fanger din digtnings den koglende hulder.

Videre livstoget drager, tankerne suser som faner

over dets vej. En blant de hojeste rager, finnes på forreste baner, den kom fra dig! Oldtidens manende rune

højt på dens skaft, tyder, hvor du tog din kraft, løftende land i din ild-hu, dit lune!

Til en basar for fattige.

(I ot eksemplar af ..Småstykker").

På fattig-mands bord

med signende ord

jeg lægger idag

— på min fødselsdag —

en bog; af min ungdom den flod.

Den Skaber, som gav

hvad den blomstrede af,

kan gore til brød

i vinter og nød

hvert blad, som den legende skod.

139Fremad!

o Fremad! fremad!« fædres høje liær-tag var.

»Fremad! fremad!« Nordmænd, også vi det tar!

Det, som hugen tænder, og hjærte-troen får, for det vi også fremad går og trofast slår.

»Fremad! fremad!« hver, der elsker frie hjem.

»Fremad! fremad!« frihed, den må evig frem.

Skal den også prøves i tvil og nederlag, hvem tæller vel de tabte slag på sejrens dag?

»Fremad! fremad!« hver, der fast på folket tror.

»Fremad! fremad!« hver, der følger fædres spor.

Nordens ånd har skatte forgemt i tjældets ly, de finnes må i morgen-gry og frem påny.

110En mund-smag af min ven apotekerens mund-held,

(serveret under desserten I'å hnns solv-brj'llops-fost).

Ut L Ja Irsr ilt. ttl Ua tits 114.

Endskønt »vor presse« er fatal, farmakopeen »blandet«, eksamensloven splittergal, regeringen forbandet, — i fem og tyve muntre år ban bar på sine plager; ej gråned ét af fruens hår, og hun blev ikke mager.

»Ja, er det ej mærkværdigt, hva'? — »På verdens sidste tider, ja!« ')

— ej gråned ét af fruens hår, og hun blev ikke inager.

Endskønt at landet endog har kr edit bank uden renter, og udenlandske dampskib tar vor velfærd med procenter,

det gør ej noget, al den stund de apoteket vrager, og han privat blir rig og sund af offentlige plager.

»Nu, pass nu på, Nina, Nina! »Hvad har jeg ikke sagt? — Ach, ja!«

— at han privat blir rig og sund af offentlige plager.

') Disse to linjer og de tilsvarende med let tysk udtale.

IIIDet nytter ikke stort, om end de søvnen fra ham lister; han far jo aldrig søvn, så den han heller aldrig mister.

Ja, om i kor de onske tør, at han til »Bloksbjerg« ') flytter, den tapre mand, han bor der før, så det ej heller nytter.

»Hvad har jeg ej oplevet? — Nej »det ingen forestiller sig!«

— den tapre mand, han bör der før, så det ej heller nytter.

Endskønt han tit tar slemt på vej, og som en Tysker raser, de fattige ham frygter ej i deres sult og laser.

Og skent han penge ej har tjent, men meget mere skylder: det, han har skænket tidlig, sent, det tusen hjærter fylder!

»Nu, nu, hvad siger De til det? »jeg byder bare! — Kan De se?«

— det, han har skænket tidlig, sent, det tusen hjærter fylder!

Hun, som har delt med ham hver dag, fordi hans værd hun fatter, sin kærlighed, sit hjærtelag, sin gode, glade latter,

') Huns landsted.

156og går blant venner i hans hus som i en søsken-kæde, hun blandes kemisk i hans brus, og det gir vid og glæde.

»Der må dog én lidt fremfærd ha', • når hele folket sover, hva'?«

— hun blandes kemisk i hans brus, og det gir vid og glæde.

Se bom, som priser for hver dag hans strenge pligt, hans meje, hans fader-klogt, hans sunde lag og hendes fine oje, —

— held ined hans kokkeras og ba'l og blanding i retorter: det stiger op i förste sal som ædle hjærte-sorter!

»Ak ja, ja, ja, man har besvær; — »nu ja, men hvorom alting er:«

— det stiger op i første sal som ædle hjærte-sorter!

Men for at gå til moll fra dur — vi vidne, hvad vi finne: han er en varm, en rig natur, og hun en sjelden kvinne.

Alt, hvad de skabe fik af Gud, har deres mærke inne, og som i solv det præg ser ud, så vil i guld det skinne.

113»Ja, ja, nu fik jeg en idé, »vent, vent, så skal De bare se!' — at som i sølv det præg ser ud, så vil i guld det skinne.

Mødet.

(Ved itudenter-mndet 1S69).

Tanker, som hinanden trænger,

finner nok sin pol,

hjærter, som vil mødes, sprænger

alt som forårs sol.

Og jo tyngre sorg, som dølger

deres unge trang,

desto storre mødets bølger

bruser frem engang.

Skønt hver mand, som lofted modet,

hundrede gav ild;

skønt at tusen ofred blodet,

slog det ikke til.

Først når folke-vårens susen

over skog og lund

vækker alle hundre tusen,

da er modets stund.

Held os nu: norrøna-dagen er jo alt i sky:

skrækken, hvoraf vi stod slagen, var dens morgen-gny!

uiGjallar-hornets hule sange, tårer, skam og blod var så mange Herrens gange det, som just gav mod.

Nu af folkets sjæl og virke vokser det hver dag: sejer loves den, som styrke tar af nederlag. Forårs-modets fylde flommer og er jubel-tolk

for den vår, som engang kommer. — Leve Nordens folk!

Norsk natur.

(På Ilingcrike under sludenier-modet 1869).

Så synger vi på vor tur i Norges herlige natur.

Lad tonen sig stille slynge, som farve frem over gynge på tjord, mod strand og skog og tjæld og blåne i naturens væld.

Det varme i folkets trang, det stærke, dybe i dets sang, her slår det sit øje mod dig, som netop det nu forstod dig og gav for mødet, som det fik, af al sin kærlighed et blik.

115Her vågned historien først, lier drømte Halvdans hjærte størst. I synet, han lier så stige, han aned det hele rige, og Nore stod og gav ham bud, og vandet viste længer ud.')

Her sangen må føre frem det hele billed af vort hjem! Slip stormen ind i det stille, led magten ind i det milde: når

landet samles, skuer hver, at vor historie det er.

Det første, vi stævner til, er hundre havne i april.

Der møder vi myge tanker, når flåden skal lette anker, og førti tusen mand ombord bær Norge i sin bon rundt jord.

Se kyster af bare skær med måger, hval og tiske-vær og fartøj ind under øen, men båder ud over sjøen, og gam i fjord og not i sund og hvid af rogn den hele bund.

11 Skal sangen optag« i vise-bøger, ma dette vers udelades, som er det eneste, der fæster den til liestemt stedSe Lofotens vilde kav,

hvor klipper stander midt i hav,

og skodden rundt toppen driver, men havet ved foden hiver, og alt er merke, sagn og angst, men midt i kavet båd på fangst.

Iler ser du en ishavs-far', i sne og halv-lys han sig drar. Fra tønnen det snart befaler, og bad-lag mod isen haler, og skud i skud og sæl i sæl, og marv og mod i krop og sjæl.

Så beder vi os til kvælds, hvor hele bygden er til fjælds, på sætern med mælke-stellet, på fjæld-slåt ind under heldet, og hvor en længsels-lok på lur far svar ifra en stor natur.

Men hurtig vi ma afsted, skal allesteds vi være med, — i berget, hvor malmen tages, på fjældet, hvor renen jages, og did, hvor elven skum-hvid går og flodern på sin planke står.

Og stanser vi atter her, de brede bygder far vi kær',

117livis bonder så stille bære den troskab, som er vor ære, og som til fædre stor-mænd har, hvis glans vor morgen-rode var.

Så synger vi på vor tur i Norges herlige natur.

Vort arbejd for øjet skinner, vor fortid fra haugen minner, og fremtid skal af landet gå, så vist som Gud det stoler på.

Jeg rejste forbi.

--Jeg rejste forbi en sommer-dag,

morgen-solen på gården stod, og son) ruderne brant i blod lued min sjæl imod, imod. I forårs-stunden jeg der var bunden af fine hænder og rode læber, af smil, til hvilke nu tårer klæber.

Intil gården ej stiger mer, did tilbage jeg ser og ser; alt det gamle blir nyt og skært, alt det glemte blir varmt og kært. Andre minner til dette rinner;

og alle forårets elskovs-dromme frem og tilbage i sjælen strømme.

148Frydfuldt dengang og frydfuldt nu, smærte dengang og smærte nu. Sol på marken i duggen våd, sjæl i minner af smil og gråd. Når i fylde de overskylle,

og når i strøm de tilbage træde, star sjælen frugtbar i knop og kvæde.

Mit følge.

Jeg kører frem gennem stråle-fryd i søndags-stilhed med klokke-lyd. Alt løfter solen, fra myg til sæden, som var den selve alkærligheden. Og folk forbi mig til kirke køre, snart stiger salmen for åbne døre.

— Godt mod! Du hilste på fler end mig, skønt du i skyndingen så det ej.

Jeg har det herligste rejse-følge, skønt det sig stundom mon listig dølge; men når du så mig så søndags-glad, var det, fordi at vi flere sad, og når du hørte mig dæmpet synge, de sad i tonen, som i en gynge.

Mig følger en med en sjæl så stor, for mig hun ofrede alt på jord;

149ja, hun, som lo, når min båd blev krænget, og blev ej bleg under uvejrs-hænget, ja, hun, imellem hvis hvide arme >

jeg keute livets og troens varme.

Se, deri er jeg af snegle-arten, at huset bærer jeg med på farten, og den, som tror, det er tungvint bor, han skulde vide, hvor godt det gor at krybe ind under taget atter, hvor hun står lys mellem barne-latter.

Ej måler tankens, ej digtets son så hoj en hvælving, så dyb en brøn som fra den himmelske kærlighed til der, den spejler i vuggen ned. Ej sjælen lyser, ej hjærtet dugger, som når dit barn under bøn du vugger.

Hvem ej har kærlighed i det små, han kan ej mængdens, ej minnets få. Hvem ej kan bygge sit eget hus, hvad stort han bygger, går og i grus. Med sejr fra Moskva til Kartagena han dør dog ensom pa Sankt Helena.

Har først du bygget dig selv et fæste, så tit du frelser endog din næste; — skønt børne-hænders og kvinne-værk, det fæste holder din sjæl så stærk, at den går lie) gennem kamp og fare og giver mod til den største skare.

150Et enkelt hjem bar så tit et land, når ud det sendte dets frelser-mand, og mange tusen af hjem det var, som landet frelst ifra slaget bar. Og det, som bærer det gennem freden, er hjemmets puls-slag i travelheden.

Trods alt det fine i fremmed duft, helt ren alene er hjemmets luft. Der moder bare det barne-sanne, og synden kysses ifra din pande; til hjemmet hist står der åbne dore; ti derfra kom det, — og did det fore!

Godt mod, du vandrer på kirke-vej! Du bér for dine, for mine jeg; ti bønnen bærer et stykke frem på vejen mellem de tvenne hjem. — I bøjer ind; jeg må vidre køre, mens salmen følger fra åbne dore.

— Godt mod! Du hilste på fler end mig, skønt du i skyndingen så det ej.

Til min far.

{Da han tog afsked).

Vor slægt engang den første var i landet. I brede bygder på de store gårde endnu den sidder; men i tider hårde vor gren blev bojet, og dens kår et andet.

151Nu rækker atter den mod lyset op med friske knopper i den myge top: din kraft har rettet den, din troskabs kilde har mættet den ind i din aften silde.

Som slægten hviler, mens den kraft skal vinne

og af det dybe i sit væsen ose

og drage til sig, hvad som kan forløse

den ævnens fylle, den som kald har inne, —

således følte jeg endnu i dig

en dump natur-magt, som du magted ej;

den var så stærk, at slægt til slægt vil levne

et stykke ulost af dens dunkle ævne.

I den faldt gnisten af min moders lvse og varme sjæl; og ægteskabets lykke blev ej alene eders alders-smykke; men den vil længe efter døden lyse. Og hvis vort folk engang vil ret forstå det hjemmets billed, i min digtning lå, den troens, kærlighedens stille hæder, da skal det derfor engang elske eder.

Hvis Norges boiide, som jeg op ham måned af bygdens arbejd eller sagas rader, engang vil minnes, — da du også, fader: ved dig at elske var det ham jeg aned. Og hvis den kvinne, som jeg -skride lod i troens sol-glans og med ærbart mod, af kvinner kennes, da det vel tør liænne, at de min ejegode moder kenne.

152Og nu, I sætter jer ti) aften-hvile fra tungvint dagværk og fra mange strider, og taler sammen om henfarne tider, om mangt et livs-træt skridt de tusen mile, — nu vil som solen over vinter-sne et tak-fyldt glæde inad ruden se og hårde minner med sit skin forgylde, så livet samler sig i troens fylde.

Men ingen takker dog så varmt som sønnen, for hvem I levede i angst og bæven fra vingens aller første sagte svæven, — og hvem til Gud I bar liver dag i bønnen. O, vid, når blodet mig for voldsomt jog, det var som hænder om mit hoved tog, og tit, når stille jeg i anger blødte, det var, som eder jeg hos Herren mødte.

Se, derfor beder jeg om at få kraften til nu (for livet vi skal atter mødes og håb hos minner under skæmt forsødes) at kunne skænke dem en dejlig aften! O lad, når børne-børn på armen le, dem rigtig morgen i sin aften se! Så lægger glade de engang i doden sit hvide hoved ind i morgen-raden.

153Til Erika Lie.

Når de norske egne sig i toner tegne, er der ikke fjælde allevegne, — også lange sletter, som i sommer-nætter dug-glans imod morgnen sætter.

Også store skoger, som i lange vager hele Glommen-dalen skyller over, — også grønne lider, som isammen glider lyst og let til alle sider.

Ej alene havet i en storm opkavet og med nøgne skær af sprøjt begravet, — også blanke sjøer, også muntre øer;' hvor man både sår og høer.

For at åbenbare alt det fine, klare — som i sol en nordlandsk fugle-skare eller alle render, når et nord-lys brænner, — dertil må der pige-hænder.Dille kom og tog det, som et gensyn slog det, billed efter billed, når du jog det op af digter-ånden, hvor i længsels-vånden det lå spænt, til du gav hånden.

Far og mor, som hjemme kunde tidlig stemme instrumentet i dig selv og fremme disse tone-drømme, nu så liflig strømme, — gav dig vældet, du skal tømme!

Snart i lette ringe ser vi blinke, svinge funker, som af faders lune springe; snart vi kemier nøje, spejlet fra det høje, moders vemods-store øje.

Darne-sjælens strænge holde stemning længe, så dens tro må gennem livet trænge ren som tone-talen gennem fest-lys-salen, blonde mo fra Glommen-dalen!

155†

Ved Michael Sars's grav.

Selv han søgte frem mod et evigt hjem fra det mindste kryb på bunden til hvert glimt i stjærnerunden, støvets forskerånd. — Nu gav Herren hånd.

Stille som i drom gled han over; om var naturen mod sin dyrker. Nu Alherren sjælen styrker på dens stjærne-gang gennem sfærers sang.

Alt på denne jord harmoniers kor i opdagelsernes stunder, i det lilles store under gennem sjælen sang med en evig klang.

Hvor på vagt han lå, hundred øjne så. Ilvor åi'-tusen sanden sanked, hvor den mindste livs-puls banked, der han gav sig ro stille, klog og tro.

156I en dråbe vand spejded, fulgte lian verdens-liavets liv; lian sænkte tanken, hvor den for ej tænkte; dybets gåde lå, hvor lian banked på.

Skønne fædreland, mange tro som han! — med så sant og kærligt øje, med en sans, så tin og nøje for det stille, små; — da vi stort vil nå!

Manges kærlighed her vi sænkte ned, manges fader-bord og sæde, manges trygge, tause glæde. Åbent står lians hjem. Herren se til dem!

Ilun, som skøn og varm bøjed mod hans arm, og hvis rige sjæl og hjærte altid fik og 'gen forærte; — der hun græder nu, vær der også Du!

157Hjælpeløse små, som hos hende stå, — skal de spredes, skal de bindes, — i din kærlighed de finnes! Lær dem tar at nå ved til Dig at gå!

Til Johan Sverdrup.

Når netop nu min sang skal bære dit stærke navn, det skal ej være som fylkings-mærke i en strid; ti gade-kaiupen når ej hid.

Skal poesiens offerlund »

for snigmord ikke fredlyst være, — er det det ny, som er i gære, da viger jeg i samme stund. Da siger jeg som Ejnar før i konge-skif'tets sorg der-sør, dengang dem Harald hærjing bød: jeg følger heller Magnus død end Harald levende, — og da jeg lægger mine lang-skib fra.

Ej heller derfor hilser jeg med sangens fane netop dig, fordi hos dig - forlosning henter, hvad dybest i mit hjærte venter. Nej, hvor de største spørsmål stilles, der er det netop, at vi skilles —

I5Sfra aller dybest tanke-grund til plan og mai i dagens mund. Jeg står på barne-troens bund; fra den det er, jeg liglied kræver, fra den mod folke-frilied stræver og broderskab på stammens grund. Skont vi er begge kristne mænd, så højt, så dybt vi skilles, som (skønt begge også norske mænd) vi Norge tror forskelligt om. Kan blot idag vi sejer fa, imorgen må i kamp vi stå. '

Men derfor nu min sang dig ærer, fordi at det, som nu skal til, det du af alle stærkest vil, og det du fremst i kampen bærer. Når tågen lægger sig om land, og øjet ingen udsigt lår, og brystet neppe ånde kan, ja, alting som i dvale står, — da er det helst, din ånd er oppe, dens torden-vinge slår og jager, og lynets klo i skyen tager, så frit står hav og fjærne toppe. Du er den friske iling i vort _træge vane-gængeri. Du er den salte hav-strøm, som i vore lumre fjorde kom. Din tale er den gang, som bryder did ind, hvor malmen årer skyder. Og hvor dit blik i lang-syn luer,der fortid vi hos fremtid skuer. Så længe du tar Sverres tag, så længe du er landets fører, vi ved, vi sejrer slag i slag; din kamp-lur de med rædsel horer. Vi ser, de viger, mens de hugger, vi ser, de bruger baghold helst: dit hoved lige frit og frelst i talens tanke-døning vugger. Vi elsker dig for dette mod, som altid foran fanen stod, vi elsker ævnen, som tør hærde sit stål som din, hver tid på-færde, vi elsker din forvovne vagt i savn, i sygdom og foragt, vi elsker, at du gav os alt, din fred, din fremtid, da det galdt, vi elsker dig — alt had tiltrods! — fordi du turde tro på os.

Hvor kan de håbe, at det går nu baglængs mer? Nej, år for år fremad i frihed og i sang, fremad i norskhed og i glæde: hvem magter vel ivejen træde århundreders forløste trang? Ej folket deles mer, ej magten. På fredens ting, på krigens tilje ét vagthold kun om friheds-pagten, ét folk og én, kun én, én vilje.

Den ånd, som i vort morgengry de frie guders samfund drømte, —så stort om alt det store dømte! — må evig det uægte sky. Den ånd, som viking-snekken bygged, straks konge-bud dens frihed skvgged, — som, truet, høj mod Island svang på helte-ry og helte-sang og derfra over alle tider, — den får man neppe tam omsider. Den ånd, som i Hjørunga-våg for tusen år brod fremmed åg, og ingen konges magt fik fældet, men endog trodsed pave-vældet, — den ånd, som selv i svagheds stund sad odels-fri på fædres grund og værged sig med mund og hånd mod fremmed hær og fremmed ånd; — som magted Holbergs vid at hvæsse og Vessels sværd og Vessels pen, og fra hvis stille folke-esse mod Ejdsvold tanker funked hen; — den ånd, som samlede sin ævne i største fare, sult og nød, og i det store friheds-stævne for alle tider bane brod; — den ånd, som var så høj i tro, at over Odin den slog bro i Balders-myten op mod Gud, og næsten selv sig fried ud mod Gimles sandheds-lyse egne; — da disse stængtes allevegne af pave-sprog og munke-tro,

1G1

tifor anden gang slog dristig bro

af friheds lette, fine buer

til højder, hvorfra frit man skuer, —

så, da for Luther blod det galdt,

i Nord et gærde ikkun faldt;

ti folkets tænkning stod der alt; —

— den ånd, som, dengang det blev funnen,

at troen var i verden død,

i Hauge, Brun og flere brød

med mægtig trang af folke-bunden, —

og end i pietismens tåger

med tændte lys ved altret våger; —

den kan man tro at få på moden

i den moderne bisp-synoden?

Den kan politisk man bestjæle

ved først i »kamre« den at dele?

Den kan som smugle-gods man liste

ind over grænsen i en kiste?!

Og det just nu, som alle toppe i lysning viser varder oppe, og folke-skolens unge dag liar vakt det norske hjærtelag, så mod og minner sig forynger, imens de horer, tror og synger. Just nu, som dybet bølger hvælver med uvejrs-denets dumpe magt, og over det i nordlys-pragt vor ungdoms stærke længsler skælver; — just nu, som ånden overalt, hvor lure klang, og mure faldt,

162sig lofter af (le gamle former, og unge viljer højden stormer. —

En kamp-stor tid, — og vi er med! På jord det største er: at være, hvor kræfter, som er stort i gære, skal tage skikkelse og sted; — at give af sin egen ild, netop som gydningen skal til, at trykke af sin egen form i det, som bliver slægters norm, at blæse ånde af sin ånd i tidens mund — ved Herrens hånd.

Det var, hvad nu jeg sige vilde, — og just til dig, der tidlig, silde i tidens store værksted går, og ved, hvad er, hvad forestår; — til dig, der samled folkets ævne i dette nye friheds-stævne, — lik folkets trang og skaber-magt og smærteu, som er til den lagt.

Ved en vens bryllop.

Mod Herren i det lioje med uskylds tro en dreng ser op,

som i sin moders oje og jule-træets top.Men alt i yngling-alderns storm han såres dybt af Edens orm, og heftig frem han iler og tviler.

Da står på solskins-høje hans barne-drom med brude-krans;

i kærlighedens oje er troens himmel-glans. Som fordum i sin moders favn han stammer atter Jesu navn og knæler ned og beder og græder.

Og straks han dernæst iler i tvil og kamp mod livets top,

står ved lians knæ og smiler to barne-øjne op. Han bliver barn i dem igen; — hvor så end hjærtet drages hen, det holdes varmt i bonnen for sønnen.

Som barn blant børn han ynges, — intil de skilles, og han står

alene, træt, og tynges af ansvar og af år. Da synker han i minner hen; — med alt, som han kan finne 'gen, mod barne-himlens under han stunder.

164Snart er hans liv da vorden et kreds-løb innen barnets ring: han kom, — han for fra jorden på sjælens barneving'. Og hvor som mand han faldt med skam, det barnet var, som løfted ham. Om dette også slår sig, det står sig.

Hvad stort på jord blev funnen, det barnet i os altid fant,

hvad varmt i sjæl er runnen, af barnets gråd det rant. Hvad skønt som glimt i tanken steg, gav barnet i vor sjæl i leg; — al verdens klogt er siden for liden.

Får barnet bare råde, så lever vi i værste nød

som af Vorherres nåde, der gir i ørknen brød. Ja, hvad end træffer, selv foragt, den gøres om til troes-magt, — og lykken blot os ildner og mildner.

Held den, som fremad leder så langt, at han et hjem fer værd;

ti først et sådant freder om barnets milde færd.

165Held bruden, som fik englens magt, så barnet i hans bryst blev vakt! Nu bygger det på broen mod troen.

i

Ole Gabriel Ueland.

Det har arbejdet længe og stille slægt på slægt, før sådan kraft kan sprænge århundres vane-vægt. Hvad bondens bund kan bære, skont aldrig der blev såd, det er vor folke-ære, — og har vor fremtid spad.

De alvors-fulde fjorde i sne-fjæld-skyggers rund hans barndoms tanker gjorde og livets dybe grund. Når viddets sol da spilled på fjord og fjældes sne, det. gav så højt et billed, ✓som nogen vilde se.

Da li a li til tinge mødte og rejste bondens sag, hvert ord en stråle fødte i folkets unge dag.

166Det kom som gammel tone, det kom som fjæld-gemt sagn, det kom med fortids krone til slægtens pryd og gagn.

Skont botide bag om plogen og sjomand i sin båd ban tænkte fint som nogen i hele kongens råd. Hans år er vidner dyre om, at vi nok skal nå det jævne folke-styre, som han i ånden så.

Selv gammel, træt og svækket, han trodde på sit værk; den folke-ånd, han vækked, blev altid mere stærk. Han sank ind under mærke, og vilde længer frem, — derfor valkyrjer stærke bar gubben med sig hjem.

Fra vinter-nattens gysning han festlig ledtes ind i saga-hallens lysning mod høvding-bænkens trin. Så mangen gammel herre sig rejste og gik fram, men først af dem kong Sverre, han var i slægt med ham.

167Anton Martin Schweigård.

(I kirken efter soiçc.tolen).

Giv os, Gud, vi beder såre, den fulde fryd, den fulde tåre og viljens fulde, rene ild. Hor vor bøn her ved hans båre: han kunde kun det hele kåre og give helt sin sjæl dertil. Ja, giv os store mænd med kraft at fore hen, — kraft at samle vort folk i råd,

vort folk til dåd, vort folk i glæde og i gråd.

Du, vor Gud, vor nødtørft kente, til templets rejsning ham Du sendte, en ånd så lys, så ren, så stor. Da hans værk i tiden endte, Du lod ham ømt ved hende hente, som med hans bøn mod himlen får. Og da han løstes af, en tid gik med i grav. Som et under om land det lød:

hans liv, hans død sin skønhed over folket gød.

Hjælp os Gud, så vi kan lære, når lys i landet Du vil bære, da dagens time at forstå.

168Gud, Du ved, hvor små vi ere: o, giv os længsel, folke-ære, så vi det store ej forsmå! Du sendte mange ud, o, trættes ej vor Gud: lad os skønne dit kald, dit spor

i mænd, i ord, — din näde-gærning i vort Nord!

Bryllops-vise nr. 4.

Når et rodmende blod bojer ydmygt imod ham, som ejer det prøvede sind, når hun halv-ræd og bly for sit liv søger ly bag det mod, hvor hun skuede ind;

når hun vælger for sig at gå alvorets vej med en mand, som har kæmpet og lidt; — når hun tror på en vår bag de grånende hår for hvert håb, som hun nævnede sit; —

når hun siger: jeg vil give ungdommen til diflé tab, dine smærtende sår: du skal læges derved, at du giver mig sted ved dit bryst, skønt i bæven jeg står; —når hun øm for hans savn og i Frelserens navn tar hans bern i sin barnlige favn, og så vidt som hun kan gir dem hjærte, forstand for sin Gud og sin fædrene-stavn; —

når hun ydmyg og skøn og i brænnende bon under kransen går frem, hvor hun ved, at for leg og for lyst kommer ansvar og dyst, — og i tårer hun smiler derved:

da skal vi, som har lagt. til beslutningens magt al vor sjæl i den løftende stund, give frejdigheds mod til det rødmende blod, give styrkning af slægtskabets grund, —

give brudgom og brud fra vor kærlighed bud, fra vor tro på dem begge idag. De vil hjælpes, de to: han er prøvet og tro, og nu ler det ind under lians tagl

170Til A. O. Vinje.

(Afsunget s-ed lians hustrus gras- den 10 marts 1870).

Der triner gæster i din gård, alt mens i smil du skriver. De kommer stilt, og stilt de går, du næppe var dem bliver. Da uden ord de atter for, dit barn lå gråd-fuldt uden mor, og du sad uden mage.

Det lius, du bygde dig igår, idag det dåden sænkte, og du står gammel, syg og sår på grus af det, du tænkte. Din vej la bar, fra barn du var, ' og første ly, du funnet har, var det, som nu du stængte.

Men gæsterne, som hos dig var, i sorgens ork dig moder; skønt sky du viger, snart du halet følge, som forsoder. Ti der I går, du skue får, en ly s-gl an s over verden står med under-store syner.

171Hvad fer du så, det synker her, men kun for at forklares: det evighedens kyster er, som på jer' gang befares! Hit skalde-syn ser lyn i lyn hvad før kun dærnred bag-om sky'n; — på store tvil der svares.

Og siden, når du kommer 'gen fra tanke-tunge øde, os lærer snart din gode pen, med hvem du var til-møde. Fra sorgens tid med lutred id, med inagt-fuld ånd og smærtens vid skal dine syner gløde.

Sidste sang.

Jeg sender disse sange hen

på venners bon til kvinner, mænd

i Nordens trenne lande.

(At Finlands folk blant dem er med

på sangen under Nørreled

må jeg med tak jo sanne.)

Jeg sender dem — og ser det nu: de fleste har ej, hvad min hu har stærkest følt og båret;lidt er for flygtigt, lidt for kort, lidt har på lagret dampet bort, lidt er for ungt af året.

Jeg levde mere end jeg sang; jeg tanker, haml og jubel slang omkring mig, hvor jeg gæsted; at være, hvor det netop galdt, det var mig næsten mer end alt, som ved min pen blev fæstet.

Alt sant og stærkt har vokse-sted og kanske også evighed, om sværten ej det fanger, og han, som tænker mindst derpå, men tor i livets slingring stå, blir bedste folke-sanger. —

Jeg hørte engang om en fest i Spanien; en landsens hest blev sluppen ind i ringen; dernæst en tiger af sit bur; — den gik en stund omkring på lur, så la' den sig på bringen.

Og folket klapped, jubled, lo, da tigern sprang og hesten slog, men fik dog ej se blodet; ti tigern tumled att og bag for hestens landlig-plumpe slag og lå en stund på hodet.

173Da liujed, hidsed alle mand og kvinner med; balkonens rand de heldte sig udover. >

De skreg, de tirred tigerns mod, de vilde alle have blod, — og atter frem den vover.

— Og folket jubled, klapped, lo, da tigern sprang og hesten slog;

— men blod de flk ej skue; ti lykken havde hesten kær, og tigern kom den ikke nær, men spæntes i en bue. —

Hvem vant tilslut, det ved jeg ej; ti denne landsens hest er jeg, og kampen har ej ende; — men byen, hvor den foregår, og dette klap og jubel får, den tør du kanske kenne! —

Jeg kæmper helt foruden had; det, som jeg elsker, gør mig glad, skønt varm og vred tillige. Det er mit blod, min sjæl, der går i hver en linje, som jeg slår, og derfor går den lige.

Men som jeg står her nu idag, jeg har ej hævn, jeg har ej nag mod nogen mand på jorden, —

174giv så igen lidt hjærtelag til den, som bare mente sag og elsker hele Norden! —

Selv går jeg på min sanger-vej med ærefrygt forst ind til dig, du største ånd i Norden, som vred, profetisk varsled gry bag Nordens tunge morgen-sky, der skalv i lyn og torden; —

men siden blid bag hav og held af sagas og af troens væld på bondens sæd har spillet; — nu sne-ljæld-hvid på nitti år af tidens strøm tilbage får dit eget høje billed.

Til dig så, i hvis sanger-vår »de tusen sjoers« Finland står og vemods-mægtig toner. Vor stammes ånd i evig sus går grænse-vagt i sangens brus mod Østens millioner.

Alen står jeg i vor egen gård, et stjærne-biiled ojet slår med alt sit rige under.

175Det lyser: Ilenrik Vergeland ud over Norges blege land i minnets klare stunder.

For Nordens unge nutids-folk er disse tre den største tolk, som alt mit liv skal prise; ti under deres tanke-kreds jeg nynner modig og tilfreds på Nordens fremtids-vise.

176